

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים
ליום 30 ביוני 2023

Q2

דוח מונגש

תוכן העניינים

ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים 199

205	5. ממשל תאגידי
206	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגידי הבנקאי ואופן ניהולם
224	7. נספחים
238	מילון מונחים
240	אינדקס

א. דוח הדירקטוריון וההנהלה 5

11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
43	3. סקירת הסיכונים
69	4. מדיניות ואומדנים חשובונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי 70

ג. תמצית דוחות כספיים ליום 30 ביוני 2023 73

77	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
86	ביאורים לדוחות הכספיים

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה

תוכן העניינים

43	3. סקירת הסיכונים	11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
43	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם	11	1.1. מידע צופה פני עתיד
43	3.2. סיכון אשראי	11	1.2. מידע כספי תמציתי
64	3.3. סיכון שוק	14	1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
66	3.4. סיכון נזילות ומימון	14	1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית
67	3.5. סיכון ציות	16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
67	3.6. סיכונים אחרים	16	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
68	3.7. חומרת גורמי הסיכון	21	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר
69	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים	21	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
69	4.1. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים	28	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
69	4.2. בקרות ונהלים	38	2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
		42	2.6. חברות עיקריות

רשימת הטבלאות

11	טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים
17	טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין
21	טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד
23	טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו
24	טבלה 2-4: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית
25	טבלה 2-5: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
26	טבלה 2-6: פירוט עמלות והכנסות אחרות
26	טבלה 2-7: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
27	טבלה 2-8: רווח כולל
28	טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
28	טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי מגזרי פעילות גישת ההנהלה
29	טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי
30	טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים
31	טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך
31	טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק
32	טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות
32	טבלה 2-16: מידע נוסף על פיקדונות הציבור
33	טבלה 2-17: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק
33	טבלה 2-18: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
33	טבלה 2-19: מכשירים נגזרים
34	טבלה 2-20: פרטים בדבר דיבידנד ששולם
36	טבלה 2-21: חישוב יחס הלימות ההון
37	טבלה 2-22: יחס מינוף
38	טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
44	טבלה 3-1: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור
45	טבלה 3-2: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר
46	טבלה 3-3: מדדי סיכון אשראי
47	טבלה 3-4: סיכון אשראי לפי ענפי משק
50	טבלה 3-5: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים של הלקוחות
51	טבלה 3-6: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל
52	טבלה 3-7: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה
55	טבלה 3-8: חשיפות עיקריות למדינות זרות
56	טבלה 3-9: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
57	טבלה 3-10: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
57	טבלה 3-11: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
58	טבלה 3-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
58	טבלה 3-13: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 רבעונים אחרונים
59	טבלה 3-14: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

60	טבלה 3-15: יתרת האשראי לאנשים פרטיים
60	טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם להכנסה הממוצעת ולגודל הלווה
61	טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים
61	טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון
62	טבלה 3-19: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
63	טבלה 3-20: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
64	טבלה 3-21: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
64	טבלה 3-22: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
65	טבלה 3-23: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
65	טבלה 3-24: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ולשינויים במדד המחירים לצרכן
66	טבלה 3-25: יחס כיסוי הנזילות (LCR)
66	טבלה 3-26: יחס מימון יציב, נטו (NSFR)
68	טבלה 3-27: טבלת חומרת גורמי הסיכון

רשימת התרשימים

11	תרשים 1-1: נתונים ומדדים עיקריים ליום 30 ביוני 2023 ולשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2023
18	תרשים 1-2: תשואות אגרות-חוב ממשלתיות, מדד המחירים לצרכן, ריביות ושוק המניות
23	תרשים 2-2: רווח מימוני נטו
29	תרשים 3-2: פילוח האשראי לפי מגזרים עיקריים ליום 30 ביוני 2023
32	תרשים 2-4: התפתחות תמהיל פיקדונות הציבור

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 13 באוגוסט 2023, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, ליום 30 ביוני 2023.

1.1. מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסיביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד הבינוי והשיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

1.2. מידע כספי תמציתי

תרשים 1-1: נתונים ומדדים עיקריים ליום 30 ביוני 2023 ולשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2023

הון	רווחיות	גידול באשראי	איכות האשראי
יחס הון עצמי רובד 1	תשואה להון	אשראי עסקי ומסחרי	NPL*
11.51%	16.4%	6.7%	0.81%
הון עצמי רובד 1	3,930 מיליוני ש"ח	אשראי לדיוור	יחס כיסוי כולל**
49,342 מיליוני ש"ח	רווח נקי	1.3%	1.74%
הון עצמי			

* אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית מתוך יתרה רשומה של אשראי לציבור.
** סך הפרשה להפסדי אשראי (כולל בגין יתרות חוץ מאזניות) מתוך יתרה רשומה של האשראי לציבור.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים

	2022				2023	
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני
במיליוני ש"ח						
נתוני דוח רווח והפסד עיקריים - התפתחות רבעונית						
הכנסות ריבית, נטו	2,716	3,187	3,636	3,928	4,037	4,295
הכנסות מימון שאינן מריבית	148	(19)	115	337	340	414
רווח מימוני, נטו	2,864	3,168	3,751	4,265	4,377	4,709
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(600)	91	45	430	185	579
עמלות והכנסות אחרות	984	920	1,002	966	982	1,016
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,958	1,996	1,972	2,046	2,094	2,181
רווח לפני מסים	2,490	2,001	2,736	2,755	3,080	2,965
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,654	1,343	1,785	1,750	2,008	1,922
תשואת הרווח הנקי (באחוזים)	15.6%	12.3%	15.9%	15.3%	17.0%	15.8%

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.2022	30.06.2023	30.06.2022	30.06.2023	
31.12.2022	30.06.2022	30.06.2023	30.06.2022	30.06.2023	
מדדי ביצוע עיקריים					
14.8%	13.9%	16.4%	12.3%	15.8%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
1.01%	0.94%	1.18%	0.84%	1.14%	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
2.78%	2.50%	3.32%	2.56%	3.41%	יחס הכנסות ⁽²⁾ לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
2.09%	1.86%	2.50%	2.00%	2.56%	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
0.57%	0.56%	0.58%	0.57%	0.57%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
44.5%	49.8%	38.6%	48.8%	38.1%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
2.35%	2.07%	2.78%	2.24%	2.80%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽³⁾⁽¹⁾
122%	126%	126%	126%	126%	יחס כיסוי נזילות (LCR)
130%	132%	125%	132%	125%	יחס מימון יציב נטו (NSFR) ⁽⁴⁾
ליום					
31.12.2022	30.06.2022	30.06.2023			
11.25%	11.14%	11.51%			יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁵⁾
14.70%	14.45%	14.68%			יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁵⁾
6.34%	6.17%	6.69%			יחס מינוף ⁽⁵⁾

(1) מחושב על בסיס שנתי.

(2) סך-כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.

(3) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה [פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#) להלן) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.

(4) למידע נוסף, ראה [פרק סיכון נזילות ומימון](#) להלן.

(5) למידע נוסף, ראה [פרק הון, הלימות הון ומינוף](#) להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.2022	30.06.2023	30.06.2022	30.06.2023	
מדדי איכות אשראי עיקריים					
1.64%	1.58%	1.74%	1.58%	1.74%	שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור
1.40%	1.35%	1.50%	1.35%	1.50%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מתוך האשראי לציבור
0.89%	0.89%	0.89%	0.89%	0.89%	שיעור אשראי לציבור לא צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מתוך האשראי לציבור*
(0.03%)	(0.03%)	0.07%	0.00%	0.12%	שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור
(0.02%)	(0.28%)	0.38%	0.07%	0.56%	שיעור הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מתוך אשראי ממוצע לציבור
במיליוני ש"ח					
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד					
6,532	2,997	3,930	1,343	1,922	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
13,467	5,903	8,332	3,187	4,295	הכנסות ריבית, נטו
14,048	6,032	9,086	3,168	4,709	רווח מימוני, נטו**
4,453	2,033	2,752	901	1,430	הכנסות שאינן מריבית
3,705	1,792	1,929	903	961	מזה - עמלות
17,920	7,936	11,084	4,088	5,725	סך הכנסות
(34)	(509)	764	91	579	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7,972	3,954	4,275	1,996	2,181	הוצאות תפעוליות ואחרות
4,387	2,229	2,419	1,068	1,171	מזה - משכורות והוצאות נילוות
נתונים נוספים					
4.89	2.24	2.94	1.00	1.44	רווח נקי (הפסד) למניה המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בסיסי (בש"ח)
0.70	-	0.99	-	0.60	סך-הכל דיבידנד למניה (בש"ח) ⁽¹⁾

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

** רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

(1) על-פי מועד ההכרזה.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים (המשך)

ליום			
31.12.2022	30.06.2022	30.06.2023	
במיליוני ש"ח			
			נתונים עיקריים מהמאזן
665,353	651,598	668,784	סך-הכל נכסים
133,424	162,579	97,082	מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים
107,400	81,506	132,301	ניירות-ערך
388,727	371,976	400,136	אשראי לציבור, נטו
6,487	7,448	6,616	סיכון אשראי בעייתי, נטו
3,444	3,263	3,287	אשראי לציבור שלא צובר הכנסות ריבית (NPL)
618,850	607,380	619,441	סך-הכל התחייבויות
532,588	529,508	529,703	מזה - פיקדונות הציבור
8,696	9,045	10,793	פיקדונות מבנקים
26,866	27,334	24,804	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
46,502	44,217	49,342	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
			נתונים נוספים
31.7	29.2	30.4	מחיר מניה לטוף תקופה (בש"ח)

1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

הבנק מבצע בחינה מקיפה להערכת הסיכונים אליהם הוא חשוף ואומד את המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי, וסיכון סביבתי. למידע נוסף ראה [פרק סיכונים מובילים ומתפתחים](#) להלן, [פרק סקירת הסיכונים](#) להלן [והדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022 וליום 30 ביוני 2023](#).

1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2022, אישרו הנהלת ודירקטוריון הבנק תכנית אסטרטגית רב-שנתית - 'פועלים 2026', לשנים 2023 עד 2026, אשר מטרתה לחזק את מעמדו של בנק הפועלים כבנק מוביל בישראל. עקרונות התכנית תומכים בהמשך צמיחה אחראית, שימור עמדת המובילות של הבנק וקפיצת מדרגה בשירות ללקוחות. התכנית ממוקדת בביצועים, ערך ללקוח, מיצוי מיטבי של תשתיות ומשאבים ופיתוח חדשנות מبدלת ומשפיעה. התכנית מהווה המשך ליישום המוצלח של אסטרטגיית הצמיחה בפעילות הליבה בשנים 2021-2022, המתבטאת בשיפור מהותי בתוצאות העסקיות של הבנק ובמנומנטום העסקי המשמעותי.

בתהליך גיבוש התכנית נבחנו השינויים והמגמות בכלכלה הגלובלית והישראלית, מהלכי הרגולציה ומגמות בסביבה התחרותית. כמו-כן, ניתנה תשומת לב לשינויי המגמה בהתנהגות הצרכנים בצריכת שירותים פיננסיים בערוצים ישירים. בנוסף, נלקחו בחשבון תרחישים עתידיים לענף הבנקאות כפי שפורסמו על-ידי ועדת באזל לענייני בנקאות בפברואר 2018, אשר עודם רלוונטיים כיום. בבנקאות הקמעונאית (לקוחות פרטיים ועסקים קטנים), קיימת סבירות להתממשות מדורגת על פני שנים, של תרחיש "הבנק המבוזר", בו יבזרו השירותים הפיננסיים בין בנקים ושחקנים טכנולוגיים. בבנקאות העסקית והמסחרית, קיימת סבירות להתממשות תרחיש "הבנק המשופר", לאור תהליך מקיף של מודרניזציה, אוטומציה ודיגיטציה שעוברים הבנקים המסורתיים כיום.

'פועלים 2026', מגדירה את עמודי התווך האסטרטגיים ואת צירי השינוי הנדרשים בכדי להשיג צמיחה בת קיימא, וכוללת מגוון יוזמות עסקיות בכלל תחומי הפעילות של הבנק. התכנית ממוקדת במספר נדבכים, אשר השגת המטרות האסטרטגיות באמצעותן, תהווה את הבסיס להמשך צמיחה אחראית, בין היתר בזכות המיקוד בסגמנטי לקוחות מובילים של הבנק, בפעילות הבנקאות הקמעונאית, הבנקאות העסקית ושוק ההון, תוך שיפור משמעותי בשירות ללקוחות.

התכנית האסטרטגית של הבנק גובשה בראי החזון שאימץ הבנק - "מחויבים לצמיחה באמצעות בנקאות משפיעה, מתחדשת והוגנת ללקוחותינו" אשר הינו בהלימה לערכים סביבתיים חברתיים ואתיים (ESG) כפי שמקדם הבנק לאורך השנים.

האסטרטגיה העסקית של הבנק מבוססת על מספר צירים מרכזיים:

א. חיזוק המובילות של בנק הפועלים בבנקאות הליבה

התכנית האסטרטגית שמה למטרה למנף ולחזק את מובילותו של בנק הפועלים כבנק אוניברסלי בישראל במוצרי הליבה הבנקאיים, ללקוחות קמעונאיים, עסקיים ושוק ההון. עבור הלקוחות הקמעונאיים התכנית שמה דגש על המשך שיפור השירות וערוצי התקשורת עם הלקוח, בתפיסת Digital First, ועל מיקוד בסגמנטי לקוחות מובילים, ובהם לקוחות הבנקאות הפרטית והעסקיים הקטנים. בנוסף, הבנק ימשיך לפעול לזמינות פריסת הרשת הסניפית והתאמת התפעולית לטובת מיקוד ביעוץ ומכירת מוצרים ושירותים מורכבים. במסגרת המהלך, בוחן הבנק את עדכון מודל ההפעלה הקמעונאי, כאשר בעזרת השינוי ייהנו כלל הלקוחות מזמינות דיגיטלית מלאה ומחוייט שירות רציפה על פני הערוצים (דיגיטל, תקשורת כתובה, שירות טלפוני ופיסי). עבור הלקוחות העסקיים, הבנק ממשיך ומחזק את מובילותו בתחום השותפות, הסינדיקציה, נדל"ן ופעילות שוק ההון, וכן ממשיך לפעול לחיזוק הצמיחה במגזר ההיי-טק ולקידום מוצרים מתחום ה-ESG.

עבור כלל הלקוחות, חיזוק מובילות הבנק מושג בין היתר באמצעות מינוף בסיס הלקוחות הרחב ליישומי דאטה מתקדמים, ופיתוח כלים דיגיטליים לשיפור השירות וניהול תיק הלקוח.

ב. מיצוי משאבים והגברת הפריון

נדבר זה עוסק במספר עולמות תוכן, בהם משאבים פיננסיים, טכנולוגיים והון אנושי, לצד יעול תהליכים עסקיים ותפעוליים. בעולם המשאבים הפיננסיים, הבנק ממשיך בביצוע מהלכים רוחביים בתחום יעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות (ALM) והגברת היעילות בצריכת נכסי סיכון (RWA), על-ידי יישום ושימוש ב-Best Practices גלובליים וביצוע מהלכי עומק בשיתוף כלל חטיבות הבנק. בתחום המשאבים הטכנולוגיים הבנק משקיע משאבים מהותיים בפרויקט מודרניזציה של תשתיות מערכות הליבה, אשר מהווה חלק מרכזי בהפיכת הבנק למתקדם וחדשני. הבנק פועל לייחד משאבים לפיתוח טכנולוגיה בעלת ערך ללקוחות הבנק, תוך השקעה מתמדת בתשתיות תומכות, דיגיטציה ואוטומציה תוך שמירה על יציבות והמשכיות עסקית.

כמו-כן, הבנק פועל לפישוט ויעול אינטראקציות תהליכיות פנימיות בתוך הארגון. במסגרת זו, הוקמה החטיבה לשירותים בנקאיים, על מנת לקצר תהליכים ולשפר את השירות והתפעול בתוך הבנק, זאת תוך הטמעת תרבות אירגונית מאמצת שינויים והמשך השקעה בהון האנושי ומינוף וחיזוק יכולותיו. כמנוע צמיחה נוסף, מאיץ הבנק הטמעת מתודולוגיות Agile והפעלת הכוח והמשאב האנושי במודל Tribes, מהלך אשר הבנק מוביל בו בזירה העסקית ויביא לשילובם ההדוק של הגורמים הטכנולוגיים והגורמים העסקיים לטובת שיפור וקיצור ה-TTM (Time to Market) והשלמת התוצר (Delivery) כיתרון תחרותי. אלו יאפשרו השקעה מהירה של מוצרים, גיוון שירותים ופיתוח הצעות ערך חדשניות ללקוחות הבנק, בדומה לבנקים מובילים בעולם. בהתאם לכך, בתחילת השנה אישר דירקטוריון הבנק את הקמתם של שלושה Tribes נוספים הפועלים לפי מתודולוגיית Agile. שיטת העבודה האגילית מהווה חלק מיעדי התכנית האסטרטגית של הבנק ויתרון תחרותי בתוצר.

ג. חדשנות מובדלת ומשפיעה

כתמיכה באסטרטגיה, הבנק ימשיך לאתר הזדמנויות ולפתח יוזמות חדשניות התומכות ביעדים העסקיים ובלקוחות במיקוד. הבנק יפעל לגיבוש הצעות ערך ייחודיות ומבדלות לתעשייה, תוך מיצוי פוטנציאל הבנקאות הפתוחה לביסוס הבנקאות העתידית, איתור ושילוב טכנולוגיות ופתרונות של צדדים שלישיים מהאקו-סיסטם בישראל ובעולם, לטובת, בין היתר, יעול תהליכים תפעוליים ושיפור השירות ללקוחותיו. אפליקציית bit, בה פעילים כיום כ-3 מיליון משתמשים מקרב לקוחות כל הבנקים, ממשיכה להוות בסיס לפיתוח מוצרים בנקאיים חדשים, תוך המשך הרחבת תחומי הפעילות של bit בעולמות התשלומים וגיבוש הצעות ערך חדשניות וייחודיות.

האסטרטגיה ותכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט בפרק זה בכל הקשור בתכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

התכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית והמערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שהנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתכניות לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין את הסביבה העסקית בישראל ובעולם ותנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס לריבית המשתנה בעולם ובישראל, השינוי באינפלציה, למצב הכלכלה העולמית, למצב הכלכלי המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור ולשינויים הרגולטוריים והמגבלות החלות על הבנק במסגרתן.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי 2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים 2.1.1 סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

הפעילות הכלכלית במחצית הראשונה של 2023 מסתמנת כטובה מההערכות המוקדמות בתחילת השנה, זאת למרות האתגרים הגיאופוליטיים המתמשכים והשחיקה בכוח הקניה של משקי הבית. שוקי העבודה מוסיפים להיות הדוקים ברוב המדינות, ולהתאפיין בעודף ביקוש לעובדים ולחצים לעליית שכר. כלכלת ארצות-הברית צמחה ברבעון השני של השנה בשיעור של 2.4% במונחים שנתיים, זאת בהמשך לצמיחה של 2.0% ברבעון הראשון של השנה, ובגוש האירו נרשמה צמיחה של 1.1% במונחים שנתיים. כלכלת סין צמחה ברבעון השני בקצב איטי מהצפוי, בעיקר בשל חולשה במגזר התעשייה. בתחילת חודש אוגוסט הפחיתה חברת דירוג האשראי פיץ את דירוג החוב של ממשלת ארצות-הברית מ-AAA ל-AA+. הפחתת הדירוג הוסברה בהרעה מתמשכת במצב הפיסקלי של ארצות-הברית וצפי להאטה בצמיחה.

האינפלציה בעולם מתמתנת, על רקע הירידה החדה במחירי האנרגיה והמזון, אך היא עדיין ברמה גבוהה משמעותית מהיעד. ב-12 החודשים שהסתיימו ביוני 2023 הסתכמה האינפלציה בארצות-הברית ב-3.0% ובגוש האירו ב-5.5%. עם זאת, האינפלציה ללא מזון ואנרגיה יורדת בקצב איטי יותר, ועומדת על כ-4.8% ברמה שנתיים במוצע בארצות-הברית ובגוש האירו. הבנקים המרכזיים הוסיפו להעלות את הריבית גם במהלך הרבעון השני של 2023. הפד האמריקני העלה את הריבית מ-5.0% ל-5.25%, וה-ECB האירופאי העלה את הריבית על הפיקדונות מרמה של 3.0% לרמה של 3.5%. בחודש יולי 2023 נמשכו העלאות הריבית בעולם, הפד העלה את הריבית לרמה של 5.5% וריבית ה-ECB עלתה לרמה של 3.75%. הציפיות להעלאות ריבית נוספות פחתו באופן ניכר, וההערכות הן שתהליך העלאות הריבית נמצא לקראת סיום. השווקים מגלמים כעת ציפיות לירידה הדרגתית בריביות בעולם במחצית השנייה של שנת 2024.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

האינדיקטורים הכלכליים לרבעון השני של השנה מצביעים על התמתנות ניכרת בענפי משק מרכזיים, זאת בהשפעת המדיניות המוניטרית המרסנת, האינפלציה ששחקה את כוח הקנייה של משקי הבית, ויתכן גם בהשפעת אי-הוודאות הפוליטית וגלי המחאה שנלוו לה. נתוני המגמה מצביעים על האטה ברכישות בכרטיסי אשראי בשוק המקומי, וכן בייצור התעשייתי. היקף רכישת דירות חדשות נותר נמוך מאוד, ומלאי הדירות הלא מכורות הוסיף לעלות. חברת IVC מדווחת על ירידה חדה בגיוסי ההון של חברות הטכנולוגיה במחצית הראשונה של השנה - 3.7 מיליארד דולר, זאת לעומת כ-16 מיליארד דולר בשנת 2022 ו-26 מיליארד דולר ב-2021. העלייה ביצוא השירותים התמתנה, ומנגד יצוא הסחורות התרחב בהשפעת עלייה ביצוא הביטחוני. שוק העבודה המשיך להפגין עוצמה, שיעור האבטלה שמר על רמה נמוכה של כ-6.5%, תוך המשך הלחצים לעלויות שכר.

מהלך של קידום חקיקה שעניינה יישום שינויים במערכת המשפט על-ידי הממשלה הביא לגל נרחב של מחאה ציבורית וחברתית שנמשך עד עתה. במהלך הרבעון השני התנהל משא ומתן בין הקואליציה למפלגות באופוזיציה בניסיון להגיע להסכמות, אך זה לא צלח. בחודש יולי אישרה הכנסת, כחלק מאותם שינויים מתוכננים במערכת המשפט, תיקון לחוק יסוד: השפיטה, לצמצום עילת הסבירות. תהליכי אישור החוק לוו במחאה חברתית רחבה. לאחר אישור החוק מספר גופים פיננסיים מובילים בעולם, ובכלל זה חברות דירוג האשראי מודיס' ו-S&P, פרסמו סקירות המזהירות מהשלכות של המשך חקיקת השינויים במערכת המשפט ללא הסכמה רחבה. הבנק מעריך כי הסיכון להפחתת תחזית דירוג האשראי, ואולי בהמשך אף להפחתת דירוג בפועל, על-ידי אחת מחברות הדירוג עלה.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

במחצית הראשונה של השנה נצטבר עודף תקציבי בסך 6.7 מיליארד ש"ח, לעומת עודף של 31.9 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המחצית הראשונה של השנה מאופיינת בדרך כלל ברמת גירעון נמוכה, ואם בוחנים את 12 החודשים האחרונים אז התקציב עבר לגירעון שהגיע ל-0.9% מהתוצר. המעבר לגירעון נבע ברובו מירידה חדה בהכנסות המדינה ממסים, שהושפעה מפעילות נמוכה בענפי הנדל"ן והיי-טק, אך כנראה גם מהאטת הציפייה בענפי משק נוספים.

בנק ישראל המשיך להעלות את הריבית גם ברבעון השני של השנה. בחודש אפריל עלתה הריבית לרמה של 4.5%, ובחודש מאי לרמה של 4.75%. בהחלטה שהתקבלה בחודש יולי 2023 נותרה הריבית ללא שינוי. הציפיות לאינפלציה ירדו במהלך הרבעון השני 2023, ונכון לסוף חודש יוני הציפיות לכל הטווחים מעוגנות בטווח יעד האינפלציה. בהתייחס לציפיות אלו הריביות הריאליות עלו לרמה מרסנת ביחס לעבר, והשווקים מגלמים עתה סיכוי מסוים להעלאת ריבית נוספת אחת ואחרונה.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן "הידוע" עלה ברבעון השני של שנת 2023 בשיעור של 1.4%. מדד המחירים בגין חודש יוני 2023 נותר ללא שינוי. מדד המחירים לצרכן בחודש יוני 2023 גבוה ב-4.2% לעומת מדד יוני אשתקד. שיעור האינפלציה השנתי החל לרדת בחודשים האחרונים בדומה למגמות שנצפו הן בארצות-הברית והן באירופה. התמתנות האינפלציה בולטת במחירי המוצרים, בעוד שעליית מחירי השירותים נותרה גבוהה. מחירי שכר-הדירה המשיכו לעלות בקצב מהיר והם הסעיף העיקרי בעל התרומה הגבוהה ביותר לאינפלציה. האינפלציה מושפעת כעת מכוחות מנוגדים שחלקם פועלים למיתון עלויות המחירים, כמו התמתנות הצריכה הפרטית, כשמנגד שוק העבודה ההדוק והלחצים לעלויות שכר פועלים לכיוון ההפוך. הציפיות לאינפלציה לטווח של שנה נמצאות נכון לסוף חודש יולי ברמה של כ-2.8%, וגם הציפיות לטווחים ארוכים יותר מעוגנות בתחום יעד האינפלציה. השקל פוחד במהלך הרבעון השני של 2023 בשיעור של 2.4% מול הדולר האמריקאי, ומול האירו פוחד ב-2.2%. בנק ישראל לא התערב במסחר בתקופה זו. התנודתיות בשער החליפין של השקל גדלה בשנה האחרונה והיא הושפעה בין השאר מאי-הוודאות הפוליטית וכנראה גם מהחולשה בענף היי-טק, שהתבטאה בירידה חדה בגיוסי ההון של חברות הטכנולוגיה.

שוקי הכספים והון

בסיכום המחצית הראשונה של 2023 רשמו מדדי המניות העיקריים בתל-אביב ביצועי חסר לעומת הבורסות בעולם, שבלטו בעיקר ברבעון הראשון של השנה. ברבעון השני של שנת 2023 נרשמו עליות שיעורים בשווקים הפיננסיים בעולם, כולל בתל-אביב, על רקע התמתנות האינפלציה ופעילות כלכלית איתנה יחסית. בסיכום הרבעון השני של שנת 2023 מדד ה-S&P500 בארצות-הברית עלה בשיעור של 8.3%, והשלים עלייה של 15.9% במחצית הראשונה של השנה, מדד המניות האירופי היורוסטוקס 50 עלה ברבעון השני ב-1.9% והשלים גם כן עלייה של 16% במחצית הראשונה של השנה. מדד ת"א עלה ברבעון השני בשיעור של 2.9%, אך בסיכום המחצית הראשונה הוא ירד ב-2.1%.

בחודש יולי נרשמה עלייה חדה של 6.4% במדד תל-אביב 125 ועלייה של 3.1% במדד ה-S&P500 בארצות-הברית. מחזורי המסחר היומיים במניות ובמכשירים המיזמים ברבעון השני של שנת 2023 ירדו מעט ועמדו על רמה ממוצעת של 2.0 מיליארד שקל, לעומת רמה ממוצעת של 2.4 מיליארד שקל ברבעון המקביל ב-2022.

העלייה בתשואות איגרות-החוב לטווחים הארוכים נמשכה גם ברבעון השני של שנת 2023. בארצות-הברית תשואת האגרת-חוב הממשלתית לטווח של עשר שנים עלתה מרמה של 3.47% בסוף הרבעון הראשון של 2023 לרמה של 3.84% בסוף הרבעון השני. בישראל התשואות נותרו בסיכום תקופה זו בקירוב ללא שינוי ברמה של 3.80%. במהלך חודש יולי נמשכה העלייה בתשואות אגרות-החוב והן עלו לרמה של 3.96% בארצות-הברית ו-3.84% בישראל. בסיכום הרבעון השני לשנת 2023 מדד אגרות-החוב הממשלתיות השקליות עלה בשיעור של כ-0.7% ומדד אגרות-החוב הממשלתיות הצמודות עלה בכ-1.0%. מדד אגרות-החוב הקונצרניות עלה ברבעון ב-2.7% ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות ירדו לרמה של כ-2.30% לעומת כ-2.64% בסוף הרבעון הראשון. גיוסי ההון של החברות הישראליות הלא פיננסיות באמצעות אגרות-חוב הסתכמו ברבעון השני של השנה ב-14.1 מיליארד שקל, ובסך המחצית הראשונה של השנה גייסו החברות כ-26.9 מיליארד שקל, עלייה של כ-13% לעומת המחצית הראשונה של 2022.

טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין

לשנת 2022	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.2022	30.06.2023	30.06.2022	30.06.2023	
5.3%	3.1%	2.5%	1.9%	1.4%	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים ה"דוע"
13.2%	12.5%	5.1%	10.2%	2.4%	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארצות-הברית
6.6%	3.3%	7.1%	3.2%	2.2%	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
12.1%	7.2%	7.8%	6.3%	4.3%	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי
(19.6%)	(9.8%)	(24.0%)	(3.1%)	(24.2%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה התורכית

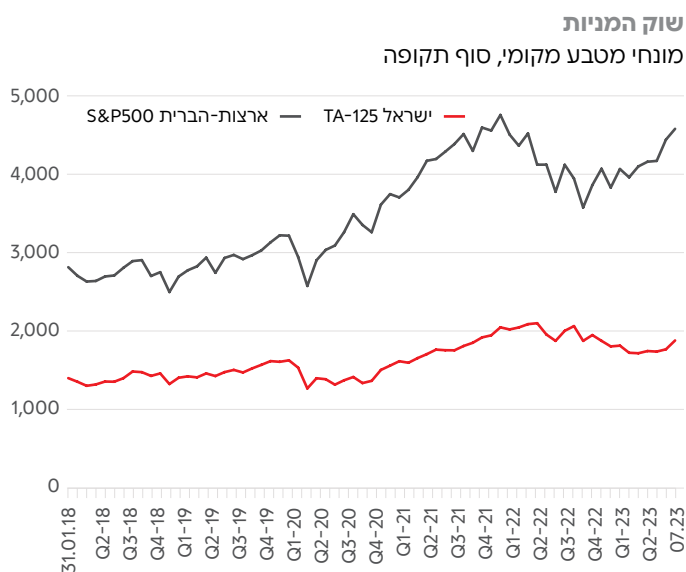
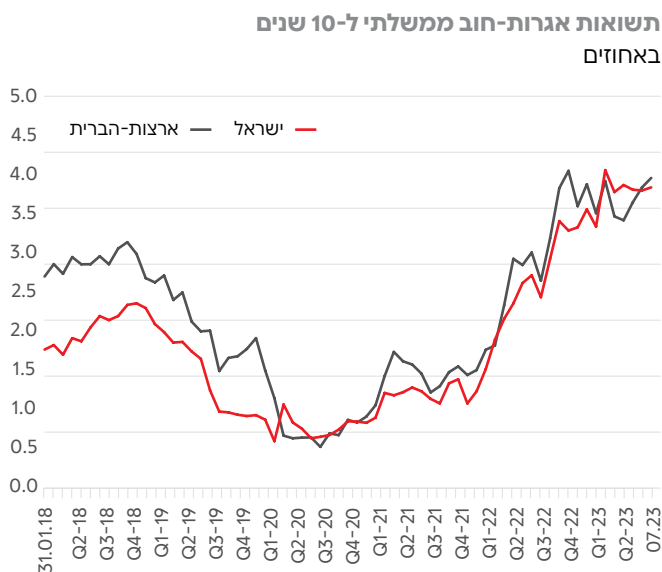
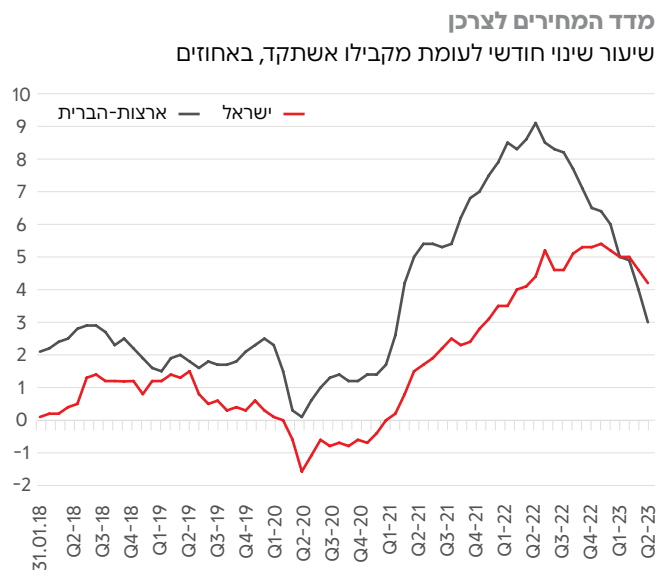
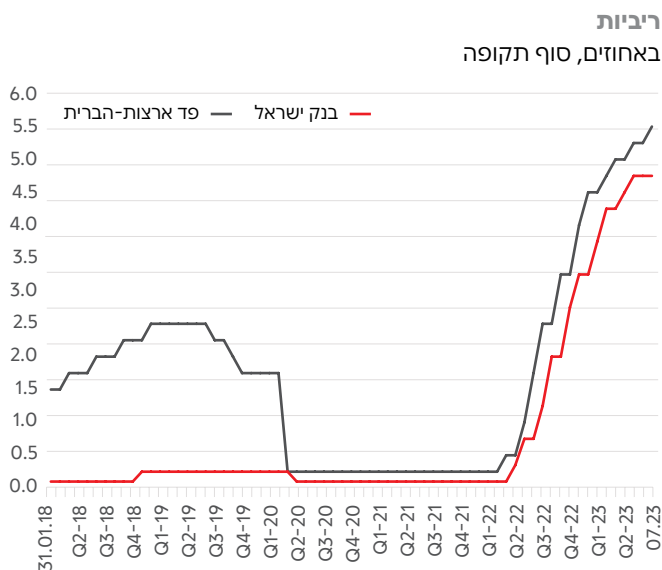
נתונים על ריבית בנק ישראל:

30.06.2022	30.09.2022	31.12.2022	31.03.2023	30.06.2023	
0.75%	2.00%	3.25%	4.25%	4.75%	שיעור הריבית בסוף התקופה

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

תרשים 1-2: תשואות אגרות-חוב ממשלתי, מדד המחירים לצרכן, ריביות ושוק המניות

2.1.2. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה בפרק סקירת הסיכונים, בהמשכו של דוח זה.

הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון.

הבנק מעריך כי שילוב של גורמים כלכליים ופוליטיים מגבירים בעת הזו את הסיכונים הכלכליים אליהם חשוף הבנק. בתחילת חודש אוגוסט הפחיתה חברת דירוג האשראי פיץ' את דירוג החוב של ממשלת ארצות-הברית מ-AAA ל-AA+. הפחתת הדירוג הוסברה בהרעה מתמשכת במצב הפיסקלי של ארצות-הברית וצפי להאטה בצמיחה. בישראל, קידום חקיקה שעניינה יישום שינויים במערכת המשפט על-ידי הממשלה הביא לגל נרחב של מחאה ציבורית וחברתית. במהלך הרבעון השני התנהל משא ומתן בין הקואליציה למפלגות באופוזיציה בניסיון להגיע להסכמות, אך זה לא צלח. בחודש יולי אישרה הכנסת, כחלק מאותם שינויים מתוכננים במערכת המשפט, תיקון לחוק יסוד: השפיטה, לצמצום עילת הסבירות. תהליכי אישור החוק לוו במחאה חברתית רחבה. לאחר אישור החוק מספר גופים פיננסיים מובילים בעולם, ובכלל זה חברות דירוג האשראי מודי'ס S&P, פרסמו סקירות המזהירות מההשלכות הכלכליות של המשך חקיקת השינויים במערכת המשפט ללא הסכמה רחבה. אחד ממוקדי הסיכון, שהועלה גם על-ידי חברת דירוג האשראי מודי'ס, הוא ענף ההיי-טק המקומי. על רקע הנסיבות הגלובליות ואי-הוודאות הפוליטית-משפטית, ירדו גיוסי ההון של חברות אלו בשיעור חד במחצית הראשונה של השנה. להערכת הבנק, עלה הסיכון להפחתת תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל ואולי בהמשך אף להפחתת דירוג האשראי בפועל על-ידי חברות הדירוג.

האמור לעיל עשוי להביא להשפעות אפשריות נוספות, כגון ירידה בהשקעות הזרות במשק, עליית סיכון המדינה ועקום התשואות, פגיעה בתוצר ועוד. בהתאם, להמשך מהלכי החקיקה ללא הסכמה רחבה, חוסר היציבות החברתית והאפשרות להורדת דירוג חוב המדינה, פוטנציאל להשפעה שלילית על המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

ענף הנדל"ן מהווה להערכתנו סיכון נוסף. עליות הריבית, הביאו לירידה חדה בהיקף רכישת הדירות החדשות במשק. על אף שהתחלות הבנייה החלו לרדת אף הן, עדיין רואים עלייה במספר הדירות החדשות הלא מכורות. נתוני הלמ"ס מצביעים על ירידה קלה של 1.6% במחירי הדירות החדשות עד כה. נציין שנתונים אלו אינם משקללים הטבות שניתנות לעיתים במעמד הרכישה, לכן ייתכן שירידות המחירים בפועל גבוהות יותר. ניכרת ירידה גם במחירי הקרקעות, ולעיתים מכרזים למכירת קרקעות נסגרו ללא הצעות.

האינפלציה בעולם החלה אמנם לרדת, אך היא עודנה גבוהה ורחוקה מיעדי האינפלציה של הבנקים המרכזיים, ומדיניות הבנקים המרכזיים היא מרסנת. עליות הריבית בעולם הביאו להתאמה במחירי הנכסים הפיננסיים והריאליים, וההערכה הרווחת כעת בשווקים היא שהצמיחה העולמית תאט במידה ניכרת ברבעונים הקרובים. המלחמה באוקראינה נמשכת ומהווה אף היא סיכון מתמשך, אם כי ההשלכות על הכלכלה האירופית עד כה היו מתונות מההערכות המוקדמות. לעליית הריביות של הבנקים המרכזיים בארץ ובארצות-הברית פוטנציאל תרומה חיובית לתוצאות פעילות הבנק. יחד עם זאת, סביבת ריבית גבוהה לאורך זמן, בשילוב ירידה בהכנסות ממסים ועלייה בגירעון התקציבי, עלולות בין היתר להעלות את הסיכונים למיתון, להוביל לשינוי במחירי נכסים (לרבות פיננסיים ונדל"ן), להביא לצמצום הנזילות במשק, להשפיע על מצבם של לקוחות הבנק, ובהתאם להיות בעלי השפעה שלילית על תוצאות הפעילות של הבנק ורווחיו. נציין כי העלייה המהירה בריביות הביאה במהלך הרבעון הראשון של השנה למצוקת נזילות של בנקים מסחריים בעיקר בארצות-הברית. מגמה זו נבלמה ברבעון השני.

- סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפניית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי בקרה אלו מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית. יצוין כי מעבר עובדים לעבודה מרחוק, מעבר למחשוב ענן ודיגיטציה מוגברת בפעילות הבנק ובכללה גידול בעבודה מרחוק מול לקוחות, במקביל לגידול באיומים ובניסיונות תקיפה על הבנק ועל לקוחותיו מעצימים את הסיכון. הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון.

- הסביבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל:** לרפורמות רגולטוריות מקומיות ובינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובחו"ל. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום, אשר חלקן עוסק בהתערבות ישירה במחירים ובריביות במערכת הבנקאית. בין ההצעות והצעדים המוצעים נכללים כוונות משרד האוצר להטיל מס רווחי יתר, הודעת רשות התחרות בדבר אפשרות הכרזה על בנקים כקבוצת ריכוז, ומתן הוראות בנושא הצעת משרד האוצר ליצירת פיקדון ברירת מחדל, התערבות חקיקתית ישירה בריביות פיקדונות, עו"ש ומשכנתאות באמצעות הגשת הצעות חוק פרטיות, טיוטת תיקוני חקיקה שרשות ניירות-ערך מציעה לגבי הוצאת קרנות כספיות מחוק הייעוץ ויצירת קרנות כספיות הדומות במאפייניהן לפיקדונות, להרחבה ראו ביאור יוזמות רגולטוריות בדוח ממשל תאגידי. היוזמות והמגמות הרגולטוריות עשויות להשפיע לרעה על המערכת הבנקאית ובכלל זה על הבנק. בשלב זה מוקדם להעריך את ההשפעות של שינויים אלה על הבנק, ככל שיתרחשו. כמו-כן, ייתכן כי השפעות אלו לא יהיו מיידיות, אלא השפעות איטיות ומתמשכות לאורך זמן, שתגזרנה מתהליכי השינוי ההדרגתי בסביבת הבנק (לקוחותיו, שחקנים בשוק וכדומה), לצד היערכות הדרגתית של הבנק להתאמות הדרושות בפעילותו.

- **סיכון תחרותי-אסטרטגי:** תחרות מצד חברות ביג-טק (אפל, גוגל, אמזון ועוד), חברות פינטק ובנקים דיגיטליים, לצד חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי, עלולים להשפיע משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. לצד זאת, שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית, בדגש על מהלכים להגברת התחרות במערכת הבנקאית, ניווד חשבונות בנק ובנקאות פתוחה, כמו גם תחרות במגזר העסקי, העלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק ובכלל זה על מרווחי האשראי שלו. לאחרונה הבנק גיבש תכנית אסטרטגית מקיפה עד לשנת 2026 הכוללת, בין היתר, ביצוע צעדים בתחומי הליבה של הבנק, חדשנות, טכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה לאיומים.
 - **סיכון הציות:** תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות סנקציות בינלאומיות), מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות, או הוראות בעלות אופי דומה. התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות.
 - **סיכון סביבתי:** בשנים האחרונות גברה ההבנה בעולם, כי אפשרות של התממשות סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים תפגע בכלכלה ובמקרים קיצוניים עלולה להביא לפגיעה משמעותית בבנקים ובמערכת הפיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים פיננסיים ולא-פיננסיים בטווח הארוך. השפעות אלו יכולות לבוא לידי ביטוי גם במסגרת הסיכונים האחרים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי בפעילותו, כמו סיכון אשראי (דרך השפעה על החוסן הפיננסי של לווים ושווי ביטחונות), סיכון שוק והשקעה, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד. לסיכונים אלו, בדגש על סיכונים האקלים והשפעת תהליכי המעבר לכלכלה מעוטת פליטת גזי חממה, יש מאפיינים ייחודיים של חוסר ודאות. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל ההשפעות ארוכות הטווח של שינויים אלו על הבנק.
- לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 10 בתמצית הדוחות הכספיים](#).
- לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [דוח ממשל תאגידי](#).

2.1.3. רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון זיו האפט (BDO) וסומך חייקין (KPMG) משמשים כרואי החשבון המשותפים של הבנק. לעיתים, מוצא לנכון רואי החשבון המבקר לכלול שינוי מהנוסח האחד של חוות הדעת או דוח הסקירה על-ידי הוספת פסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים. לעניין זה, רואי החשבון המבקרים הפנו תשומת לב לאמור בביאור 10.ב. (ב) בתמצית הדוחות הכספיים בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק.

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון השני של שנת 2023 ב-1,922 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של 2,008 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2023.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק ברבעון השני של שנת 2023 הסתכם ב-15.8%, בהשוואה ל-17.0% ברבעון הראשון של שנת 2023. הקיטון ברווחיות נבע בעיקר בשל גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי וגידול בהוצאות התפעוליות כמפורט להלן. גידול זה קוזז מגידול ברווח המימוני, בעיקר בשל התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים. לעניין השפעת סביבת הריבית, ראה פרק 2.2.1 התפתחות הכנסות והוצאות להלן.

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 ב-3,930 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 2,997 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה ברווח נבעה בעיקר מגידול בשיעור של כ-39.7% בסך הכנסות הבנק שקוזזה בחלקה מגידול בהוצאות להפסדי אשראי.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-16.4%, בהשוואה ל-13.9% בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד

	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.2022	30.06.2023		30.06.2022	30.06.2023	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית	7,707	16,144	100.3%	4,304	8,622	
הוצאות ריבית	(1,804)	(7,812)	287.4%	(1,117)	(4,327)	
הכנסות ריבית, נטו	5,903	8,332	34.8%	3,187	4,295	
הכנסות מימון שאינן מריבית	129	754	(2,278.9%)	(19)	414	
רווח מימוני, נטו*	6,032	9,086	48.6%	3,168	4,709	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(509)	764	536.3%	91	579	
רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	6,541	8,322	34.2%	3,077	4,130	
עמלות והכנסות אחרות*	1,904	1,998	10.4%	920	1,016	
הוצאות תפעוליות ואחרות	3,954	4,275	9.3%	1,996	2,181	
רווח לפני מסים	4,491	6,045	48.2%	2,001	2,965	
הפרשה למסים על הרווח	1,566	2,145	50.0%	704	1,056	
רווח לאחר מסים	2,925	3,900	47.2%	1,297	1,909	
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים	73	30	(71.7%)	46	13	
רווח נקי:						
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	2,998	3,930	43.1%	1,343	1,922	
הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(1)	-	-	-	-	
המיוחס לבעלי מניות הבנק	2,997	3,930	43.1%	1,343	1,922	
תשואת הרווח הנקי	13.9%	16.4%	28.8%	12.3%	15.8%	

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מדוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

2.2.1. התפתחות הכנסות והוצאות

השפעת סביבת הריבית

שיעור הגידול בריבית בנק ישראל בשנה האחרונה היה גבוה ומהיר מאוד באופן יחסי, היינו מעבר מריבית של 0.1% לריבית של 4.75% בתקופה יחסית קצרה. לנוכח עליית הריבית והאינפלציה ובמענה לצרכי הלקוחות נקט הבנק בתחילת שנת 2023 בצעד של מתן הקלות בתחום המשכנתאות - פריסת מרכיב הפריים לתקופה ארוכה יותר (ללא שינוי בתנאי ההלוואה) והקפאת עליית הריבית בגובה עליית הריבית שנקבעה בינואר 2023 למשך שנה, לאוכלוסיית לקוחות שעומדים בקריטריונים שנקבעו (אשר משקפת בעיניי הבנק את אוכלוסיית הלקוחות אשר מושפעת בצורה משמעותית מעליות הריביות).

במהלך חודש יולי 2023 הבנק הכריז על סדרת הטבות משמעותיות ללקוחותיו בתחומי העו"ש, הפיקדונות והמשכנתאות:

- שדרוג מהותי של מנגנון העו"ש המקזז בין יתרות הזכות לחובה - העלאת יתרת הקיזוז החודשית, כך שסכימת היתרות היומיות בחובה על פני החודש, הניתנות לקיזוז כנגד יתרות הזכות, יעמדו על 300 אלפי ש"ח במצטבר בחודש.
- הפחתת הריביות על יתרות החובה במדרגת הגבוהות, כך שהן יושוו למדרגה הראשונה. המהלך צפוי להפחית את הריבית על יתרות החובה ללקוחות מעבירי משכורת ב-2.7%-2.9%, ויהיה בתוקף למשך כשנה.
- עידוד פרואקטיבי של משקי הבית להסיט סכומים משמעותיים מעו"ש זכות לאפיקים משתלמים יותר עבורם, תוך מיקוד בלקוחות עם יתרות עו"ש זכות של עד 50 אלף ש"ח.
- שיפור הריביות על הפיקדונות ללקוחות קמעונאיים - באמצעות השוואת הריבית ללקוחות קמעונאיים בעלי פיקדונות "קטנים" לריבית המוענקת לבעלי פיקדונות "גדולים" (מעל 500,000 ש"ח).
- ספיגת העלאות ריבית נוספות בהחזרי המשכנתאות והארכת ספיגה קיימת בחצי שנה - הבנק יספוג את העלאות הריבית שעשויות להתרחש עד סוף שנת 2023 בשיעור כולל של עד 0.5%, לקבוצת הלקוחות שלגביה הבנק ספג את עליית הריבית בחודש מאי 2023, וזאת למשך שנה מכל העלאת ריבית (ככל שתהיה). בנוסף, ללקוחות שנהנו מהטבת ספיגת העלאת הריבית בינואר 2023 בסך 0.5% הבנק יאריך את תקופת הספיגה בחצי שנה נוספת.
- שירות חדש באתר הפרטי המאפשר פריסה של הלוואה קיימת לתקופה ארוכה יותר (ועד 96 חודשים) תוך הקטנת ההחזר החודשי ו/או דחייה של עד חודשיים בתשלום ההחזר החודשי. השרות זמין ללקוחות פרטיים בלבד עם ניהול חשבון תקין והלוואות המשולמות באופן סדיר, עם יתרה של עד 250 אלף ש"ח.

לפרטים נוספים ראה דוח ממשל תאגידי, [פרק מגזר לקוחות פרטיים](#) ופרק הלוואות לדיוור.

עליית הריבית המהירה הביאה לעלייה במרווחי הפיקדונות ולגידול בהכנסות ריבית נטו, ברווח המימוני ובמרווח המימוני מפעילות שוטפת כמפורט להלן. במקביל, לאור עליית הריבית, במהלך שנת 2022 החלה מגמה, שנמשכה גם בחציון הראשון של שנת 2023, ולהערכת הבנק, צפויה להימשך גם בעתיד, של מעבר להפקדה בפיקדונות נושאי ריבית חלף עו"ש זכות שאינו נושא ריבית. מגמה זו מיתנה את הגידול במרווחי הפיקדונות. עוד יצוין בהקשר זה, כי התמסורת בין ריבית חסרת סיכון לריבית ללקוח מושפעת מעוצמת תהליך עליית/ירידת הריבית, ממהירות השינוי וממעבר לפיקדונות נושאי ריבית כאמור לעיל. בתחילת התהליך של העלאות הריבית חלה עלייה משמעותית במרווחי הפיקדונות ובמרווח המימוני מפעילות שוטפת, אולם בהמשך התהליך חלה התמתנות בקצב עליית מרווחי הפיקדונות והמרווח המימוני מפעילות שוטפת על אף המשך עליית הריבית (כמתואר בתרשים 2-2 ובניתוח בדבר הכנסות והוצאות ריבית, להלן). לאור האמור, להערכת הבנק ובכפוף לצפי הנוכחי לשינויים עתידיים בשיעורי הריבית ובאמור לעיל בקשר עם יוזמות הבנק, הווקטורים אשר תמכו בגידול מהיר של הכנסות הריבית נטו הגיעו כדי מיצוי ואף עשויים להתהפך בתקופה הקרובה ולהשפיע לשלילה על הכנסות הריבית נטו, בהשוואה לרמתן הנוכחית (וזאת מבלי להביא בחשבון השפעות שינויים אפשריים במדד המחירים לצרכן ושינויים בהיקפי הפעילות שיכולים להשפיע לחיוב על הכנסות הריבית נטו). הערכת הבנק בדבר השינויים הצפויים בהכנסות הריבית נטו ברבעונים הבאים מהווה "מידע צופה פני עתיד", המושפע בין היתר מסביבת הריבית, רמת האינפלציה, היקפי הפעילות וטעמי הלקוחות.

לפרטים נוספים בדבר השפעת מרווחי הפיקדונות על הכנסות הריבית נטו, על סך הבנק ראה [טבלה 2-4](#) להלן ולפרטים בדבר מרווחי הפיקדונות לפי מגזרי הפעילות השונים, ראה [ביאור 12](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

הרווח המימוני נטו

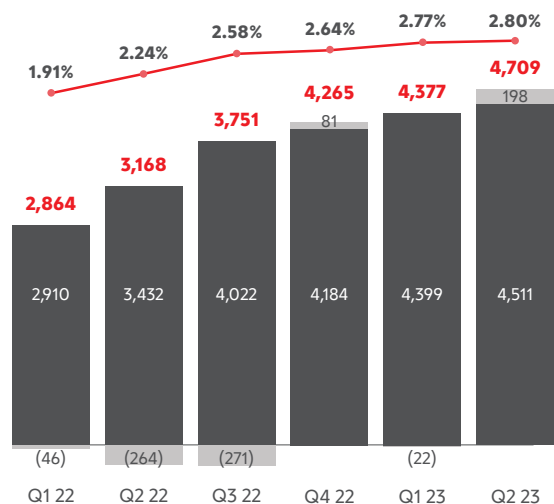
הרווח מפעילות מימון כולל בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור השינוי בשערי חליפין ובמדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות מטבע-חוץ ומדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו

	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.2022	30.06.2023		30.06.2022	30.06.2023	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית	7,707	16,144	100.3%	4,304	8,622	
הוצאות ריבית	(1,804)	(7,812)	287.4%	(1,117)	(4,327)	
הכנסות ריבית, נטו	5,903	8,332	34.8%	3,187	4,295	
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	129	754	(2,278.9%)	(19)	414	
סך הרווח המימוני המדווח	6,032	9,086	48.6%	3,168	4,709	
בנטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:						
הכנסות (הוצאות) ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב	32	(220)	921.4%	(14)	(143)	
רווח (הפסד) מהשקעות במניות	(160)	244	(168.9%)	(190)	131	
התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾	(150)	120	(342.9%)	(77)	187	
הכנסות (הוצאות) מגידורים ואחרים ⁽²⁾	(32)	32	35.3%	17	23	
סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת	(310)	176	(175.0%)	(264)	198	
סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת ⁽³⁾	6,342	8,910	31.4%	3,432	4,511	

- השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
 - כולל השפעות גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים והשפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב הפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
 - רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבוני.
- מזה: בגין השפעות שינויים במדד, הכנסה בסך 382 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2023 בהשוואה להכנסה בסך 516 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, והכנסה בסך 648 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2023 בהשוואה להכנסה בסך 817 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תרשים 2-2: רווח מימוני נטו

- סך הרווח המימוני המדווח
- השפעות שאינן מפעילות שוטפת
- הכנסות מימון מפעילות שוטפת

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

הרווח המימוני מפעילות שוטפת הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2023 בסך של 8,910 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 6,342 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקרה מהשפעות עליית שיעורי הריבית השקלית והדולרית, אשר באו לידי ביטוי בעלייה במרווחי הפיקדונות כאמור לעיל, וכן, מהשפעת גידול של כ-8% ביתרות האשראי הממוצעות. מנגד, חלה ירידה בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות.

סך הרווח המימוני המדווח הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2023 בסך של 9,086 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 6,032 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של כ-50.6%. העלייה נבעה מגידול ברווח מפעילות שוטפת כאמור לעיל. בנוסף, נרשמו רווחים מהשקעה במניות ומשינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה, וזאת בהשוואה להפסדים בתקופה המקבילה אשתקד. מנגד, חלו הפסדים ממימושי אגרות-חוב, וזאת בהשוואה לרווחים בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 4-2: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
30.06.2022		30.06.2023		30.06.2022		30.06.2023		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
2.67%	7,707	5.38%	16,144	2.98%	4,304	5.71%	8,622	הכנסות ריבית
(1.11%)	(1,804)	(3.85%)	(7,812)	(1.37%)	(1,117)	(4.15%)	(4,327)	הוצאות ריבית
1.56%	5,903	1.53%	8,332	1.61%	3,187	1.56%	4,295	הכנסות ריבית, נטו
מזה:								
	3,851		3,970		1,932		1,999	מרווח אשראי
	2,052		4,362		1,255		2,296	מרווח פיקדונות ואחר
								יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית
2.05%		2.78%		2.21%		2.84%		

במחצית הראשונה של שנת 2023 חלה עלייה בהכנסות ריבית נטו לעומת התקופה המקבילה אשתקד אשר נבעה מעלייה במרווח פיקדונות ואחר. ההסתכלות על מרווחי הפיקדונות יחד עם המרווח האחר, המיוחס ברובו למגזר ניהול פיננסי, נותנת אינדיקציה להשפעת עליית הריביות על סך הכנסות הריבית נטו של הבנק, אשר באה לידי ביטוי בעלייה במרווחי הפיקדונות מחד, ומאיך בירידה בהכנסות ריבית נטו של מגזר ניהול פיננסי (בשל עליית הוצאות הריבית של המגזר המועברות לחטיבות הבנק בגין המקורות). העלייה בהכנסות מרווח פיקדונות ואחר, אשר חלה לאור עליית הריבית השקלית והדולרית, הגיעה, להערכת הבנק כפי שצוין לעיל, כדי מיצוי ואף עשויה להתהפך בתקופה הקרובה ולהשפיע לשלילה בהשוואה לרמתה הנוכחית.

במחצית הראשונה של שנת 2023 חלה עלייה ביחס בין הכנסות ריבית, נטו לבין יתרת נכסים נושאי ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד בשיעור של 0.73%, אשר נבעה, כאמור, בעיקר מעלייה בשיעורי הריביות ותרמה לגידול של כ-0.76% ביחס. מנגד, ירידה בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות גרעה כ-0.03% מהיחס.

לפרטים נוספים ראה [פרק שיעורי הכנסות והוצאות ריבית](#) בדוח ממשל תאגיד.

לפרטים נוספים בדבר השפעת מרווחי פיקדונות על הכנסות הריבית נטו לפי מגזרי פעילות, ראה [ביאור 12](#) בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר חשיפות לסיכון ריבית ולסיכון מדד המחירים לצרכן ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) להלן.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2023 בהוצאה בסך של כ-764 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 509 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאה הפרטנית, נטו הסתכמה בהוצאה בסך של כ-106 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של כ-558 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות בתקופה המקבילה אשתקד נבעו בעיקר מקיטון בהפרשה פרטנית שהושפע בעיקרו ממספר מצומצם של לווים. ההוצאה בגין הפרשה קבוצתית ומחיקות אוטומטיות, נטו הסתכמה לסך של כ-658 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2023, בהשוואה לסך של כ-49 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאה במחצית הראשונה של שנת 2023 הושפעה בעיקרה מהגדלת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות אוטומטיות, בשל התאמות בגין השפעות מאקרו כלכליות, לנוכח עלייה בהסתברות להאטה כלכלית וסביבת ריבית גבוהה לאורך זמן, שיפורים מתודולוגיים וכן מהשפעת המשך גידול בתיק האשראי.

זאת בהמשך לגידול ההדרגתי בשיעור ההפרשה להפסדי אשראי החל מהמחצית השנייה של שנת 2022 על רקע אי הוודאות בקשר עם התנאים הכלכליים המשקיים והגלובליים.

למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן [וביאור 13](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

טבלה 5-2: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.06.2022	30.06.2023	30.06.2022	30.06.2023	
במיליוני ש"ח				
270	260	121	209	הוצאה פרטנית, בגין הפסדי אשראי
(828)	(154)	(129)	(96)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(558)	106	(8)	113	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
49	658	99	466	הוצאה (הכנסה), בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות אוטומטיות*, נטו
(509)	764	91	579	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי***
** מזה:				
(510)	508	76	372	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
38	74	6	62	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
(62)	172	(16)	133	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
25	10	25	12	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות ואגרות-חוב
(509)	764	91	579	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
ב- %				
שיעור ההוצאה (הכנסה) מסך האשראי לציבור***:				
0.14%	0.13%	0.13%	0.21%	שיעור ההוצאה (הכנסה) הפרטנית, ברוטו בגין הפסדי אשראי
0.17%	0.46%	0.24%	0.67%	שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
(0.28%)	0.38%	0.07%	0.56%	שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי, נטו, מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
(0.03%)	0.07%	0.00%	0.12%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
(2.07%)	4.34%	0.16%	7.89%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* מחיקות בגין חובות בפיגור של 150 יום או יותר שלא נבחנו פרטנית.

*** השיעורים להלן הינם מחושבים על בסיס שנתי ומתייחסים להוצאות בגין אשראי לציבור בלבד, ללא הפסדי אשראי בגין בנקים וממשלות.

(1) הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך ההוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2023 ב-1,998 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,904 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, כמפורט להלן.

ההכנסות מעמלות תפעוליות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2023 ב-1,929 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,792 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מגידול בעמלות מכרטיסי אשראי כמפורט להלן, וכן מגידול במרבית תחומי הפעילות זאת בהשפעת הצמיחה בפעילות העסקית בדגש על עלייה בעמלות ניהול חשבון, עמלות טיפול באשראי ועמלות מעסקי מימון. גידול זה קוזז מירידה בעמלות מפעילות בניירות-ערך, בעיקר בשל ירידה במחזורי הפעילות ומעבר לקוחות לקרנות כספיות. הגידול בעמלות מכרטיסי אשראי הושפע בעיקרו מעדכון הסכם התפעול עם ישראלכרט, שההכנסות בגינו הוכרו החל מהרבעון השלישי של שנת 2022. לפרטים ראה **ביאור 6.א.10**. בתמצית הדוחות הכספיים.

ההכנסות האחרות שנובעות בעיקרן מרווחים ממכירת נדל"ן וזכויות בנדל"ן הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2023 ב-69 מיליון ש"ח בהשוואה ל-112 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-6: פירוט עמלות והכנסות אחרות

	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.2022	30.06.2023		30.06.2022	30.06.2023	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
עמלות						
דמי ניהול חשבונות	429	457	4.6%	218	228	
פעילות בניירות-ערך	403	330	(18.7%)	193	157	
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	95	81	(14.9%)	47	40	
כרטיסי אשראי, נטו	162	281	68.8%	93	157	
טיפול באשראי	107	151	49.0%	51	76	
עמלות מעסקי מימון	335	363	9.9%	161	177	
הפרשי המרה	159	183	3.7%	82	85	
עמלות אחרות	102	83	(29.3%)	58	41	
סך-הכל עמלות תפעוליות	1,792	1,929	6.4%	903	961	
סך-הכל אחרות	112	69	223.5%	17	55	
סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות אחרות	1,904	1,998	10.4%	920	1,016	

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2023 ב-4,275 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,954 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-7: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות

	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.22	30.06.23		30.06.22	30.06.23	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
שכר	2,229	2,419	9.6%	1,068	1,171	
אחזקה ופחת בניינים וציוד	695	799	20.1%	369	443	
הוצאות אחרות	1,030	1,057	1.4%	559	567	
סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	3,954	4,275	9.3%	1,996	2,181	

הוצאות השכר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2023 ב-2,419 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,229 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 8.5%. הגידול בהוצאות השכר נבע בעיקרו ממענק חד פעמי בגין הסכם השכר בסך של כ-200 מיליון ש"ח וכן מגידול בשכר השוטף. גידול זה קוזז חלקית מירידה במענקים מותני תשואה. לפרטים בדבר הסכם השכר ראה **ביאור 8** בתמצית הדוחות הכספיים.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2023 ב-799 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-695 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של כ-15.0% שנבעה בעיקרה מגידול בהוצאות הפחת וירידת-ערך תוכנות.

ההוצאות האחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2023 ב-1,057 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,030 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקר מגידול בהוצאות אקטואריות בגין פנסיה ובהוצאות מחשב.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2023 בסך של 2,145 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,566 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול הנובע בעיקרו מעלייה ברווחיות השוטפת.

חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מס הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2023 ברווח של 30 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 73 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר ההשקעות בחברות כלולות מבוצעות באמצעות פועלים אקוויטי (חברה בת בבעלות מלאה). לפרטים נוספים ראה פרק חברות עיקריות להלן.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2023 בסך של 3,930 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,997 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה, המיוחס לבעלי מניות הבנק, בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2023 ב-2.94 ש"ח, בהשוואה ל-2.24 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.2.2. התפתחות ברווח הכולל

טבלה 2-8: רווח כולל

לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.06.2022	30.06.2023	30.06.2022	30.06.2023	
במיליוני ש"ח				
2,998	3,930	1,343	1,922	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1	-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,997	3,930	1,343	1,922	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:				
(2,286)	285	(775)	109	התאמות נטו, בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
567	66	246	47	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים*
(1,719)	351	(529)	156	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
561	(120)	171	(51)	השפעת המס המתייחס
(1,158)	231	(358)	105	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
(2)	-	-	-	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1,156)	231	(358)	105	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
1,840	4,161	985	2,027	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	-	-	-	הרווח (הפסד) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,841	4,161	985	2,027	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הרווח הכולל הסתכם במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 בסך של 4,161 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,841 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הכולל במחצית הראשונה של שנת 2023 הושפע בעיקרו מהגידול ברווח הנקי, וכן מהתאמות חיוביות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה בשל אזילת קרן הון שלילית עקב התקצרות יתרת התקופה לפירעון אשר קוזזה מהמשך עליית הריבית הדולרית והשקלית, בהשוואה להתאמות שליליות נטו ממס בסך של כ-1.2 מיליארד ש"ח בגין השפעת שינויים בריבית על קרן הון בגין אגרות-חוב ובגין התחייבויות בגין הטבות לעובדים בתקופה המקבילה אשתקד.

2.3. המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 30 ביוני 2023 הסתכם ב-668.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-665.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022.

טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2022	30.06.2023	
	במיליוני ש"ח		
0.5%	665,353	668,784	סך-כל הנכסים
2.9%	388,727	400,136	אשראי לציבור, נטו
(27.2%)	133,424	97,082	מזומנים ופיקדונות בבנקים
23.2%	107,400	132,301	ניירות-ערך
(0.5%)	532,588	529,703	פיקדונות הציבור
(7.7%)	26,866	24,804	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
6.1%	46,502	49,342	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

2.3.1. מבנה והתפתחות הנכסים וההתחייבויות

אשראי לציבור

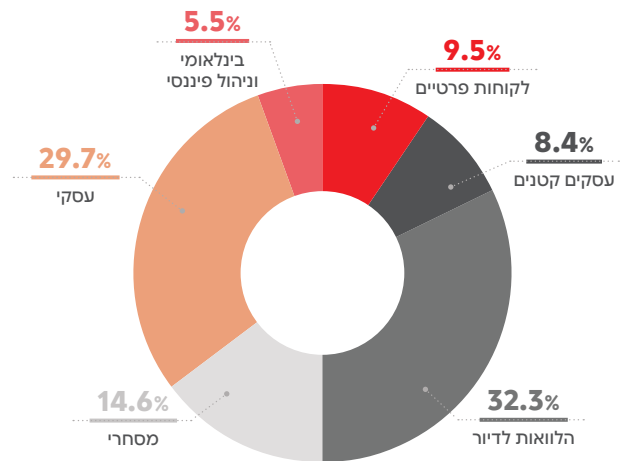
טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי מגזרי פעילות גישת ההנהלה

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2022	30.06.2023	
	במיליוני ש"ח		
(2.3%)	*38,880	38,005	לקוחות פרטיים**
(3.6%)	34,998	33,752	עסקים קטנים**
1.3%	127,688	129,319	הלוואות לדיור
0.8%	57,945	58,388	מסחרי
9.9%	108,316	119,002	עסקי
1.7%	17,210	17,495	פעילות בינלאומית
13.1%	*3,690	4,175	ניהול פיננסי
2.9%	388,727	400,136	סך-הכל

* סווג מחדש.

** כולל יתרת חייבים בגין כרטיסי אשראי.

תרשים 2-3: פילוח האשראי לפי מגזרים עיקריים ליום 30 ביוני 2023

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

חבויות בעייתיות

טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾

31.12.2022		30.06.2023				
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
4,258	813	3,445	4,002	714	3,288	סיכון אשראי לא צובר
872	42	830	860	20	840	סיכון אשראי נחות
2,614	471	2,143	3,450	454	2,996	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
7,744	1,326	6,418	8,312	1,188	7,124	סך סיכון אשראי בעייתי*
6,487	1,136	5,351	6,616	987	5,629	סיכון אשראי בעייתי, נטו
83	-	83	333	-	333	* מזה חובות צוברים בפיגור של 90 ימים או יותר

(1) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

במחצית הראשונה של שנת 2023, חלה עלייה בהיקף החובות הבעייתיים בהשגחה מיוחדת, לצד ירידה קלה בחובות הבעייתיים המסווגים כלא צוברים ונחותים.

למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתי, לרבות תרחישים וניתוחי רגישות שנבחנו, ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

אשראי חוץ-מאזני

טבלה 12-2: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2022	30.06.2023	
במיליוני ש"ח			
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים			
			אשראי תעודות
(29.2%)	1,741	1,233	
			ערבויות והתחייבויות אחרות*
(3.8%)	82,849	79,741	
			מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
16.6%	12,427	14,494	
			מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
(9.2%)	28,272	25,666	
			התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות*
5.7%	84,031	88,824	

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 היקף המכשירים הפיננסיים החוץ-מאזניים נותר ברמה דומה להיקפו בתום שנת 2022. מחד חל גידול בהיקף המסגרות הלא מנוצלות בגין התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות ובהיקף מסגרות כרטיסי אשראי שלא נוצלו. גידול זה קוזז לאור קיטון בערבויות, בעיקר לרוכשי דירות. בגין חלק מהערבויות כאמור נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות.

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות (בעיקר זרות) ושאינן סחירות בפיזור נרחב. היקף ההשקעות בניירות הערך הסתכם ביום 30 ביוני 2023 בכ-132.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-107.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022, עלייה בשיעור של כ-23.2% שנבעה בעיקר מגידול בהיקף אגרות-החוב הממשלתיות של ממשלת ישראל.

במחצית הראשונה של שנת 2023 נרשמו הוצאות בסך של כ-220 מיליון ש"ח מממוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב בהשוואה להכנסות בסך של כ-32 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לאור עליית עקומי הריבית השקלית והדולרית, נרשמה בשנת 2022 ירידה בסך של כ-3.1 מיליארד ש"ח (לפני מס) בגין שינויים בשוויין של אגרות-החוב בתיק הזמין למכירה, ירידה זו נרשמה לקרן הון בגין אגרות-חוב. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 חלה עלייה של 0.3 מיליארד ש"ח (לפני מס) בשוויין של אגרות-החוב בתיק הזמין למכירה. העלייה נבעה מאזילת קרן ההון השלילית, עקב התקצרות יתרת התקופה לפירעון וכן בגין מכירה בהפסד (קרן הון שלילית) של אגרות-חוב. מנגד העלייה קוזזה בשל עלייה קלה בעקומי הריבית. השינויים בשוויין של אגרות-חוב בתיק הזמין למכירה נזקפו לקרן הון. לעניין רגישות קרן ההון לשינויים בשיעורי ריבית, ראה [פרק הלימות הון](#) להלן.

תיק המניות הכולל של קבוצת הבנק נותר בהיקף דומה לתום השנה הקודמת והסתכם לסך של כ-4.1 מיליארד ש"ח. במחצית הראשונה של שנת 2023 נרשם בגין תיק המניות של קבוצת הבנק רווח משערוך וממוש מניות בסך של כ-244 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של כ-160 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תיק המניות של הבנק כולל מניות סחירות (הנמדדות בשווי הוגן) ומניות שאינן סחירות (הנמדדות בעלות בניכוי ירידת-ערך) והוא עשוי להיות מושפע מגורמים אקסוגניים שונים כדוגמת עלייה בשיעורי האינפלציה, שינויים בשערי הריבית, והתנהגות שוק ההון. הרעה במצב הכלכלי עשויה להביא לירידה בערכן של המניות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:

טבלה 12-2: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל		תיק למסחר		זמין למכירה		מוחזק לפדיון		
הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
ליום 30 ביוני 2023								
90,741	68.6%	14,914	11.3%	62,655	47.4%	13,172	9.9%	אגרות-חוב ממשלת ישראל
22,366	16.9%	2,442	1.8%	18,004	13.6%	1,920	1.5%	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1,368	1.0%	-	-	1,368	1.0%	-	-	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
114,475	86.5%	17,356	13.1%	82,027	62.0%	15,092	11.4%	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
393	0.3%	-	-	-	-	393	0.3%	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
13,339	10.1%	1,386	1.1%	11,953	9.0%	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
13,732	10.4%	1,386	1.1%	11,953	9.0%	393	0.3%	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
4,094	3.1%	-	-	4,094	3.1%	-	-	מניות*
132,301	100.0%	18,742	14.2%	98,074	74.1%	15,485	11.7%	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2022								
67,473	62.8%	7,706	7.2%	51,751	48.2%	8,016	7.4%	אגרות-חוב ממשלת ישראל
22,719	21.2%	765	0.7%	20,153	18.8%	1,801	1.7%	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1,499	1.4%	-	-	1,499	1.4%	-	-	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
91,691	85.4%	8,471	7.9%	73,403	68.4%	9,817	9.1%	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
299	0.3%	-	-	-	-	299	0.3%	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
11,362	10.6%	658	0.6%	10,704	10.0%	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
11,661	10.9%	658	0.6%	10,704	10.0%	299	0.3%	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
4,048	3.7%	-	-	4,048	3.8%	-	-	מניות*
107,400	100.0%	9,129	8.5%	88,155	82.2%	10,116	9.3%	סך-הכל ניירות-ערך

* מניות שאינן למסחר.

טבלה 14-2: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

יתרה ליום				
31.12.2022		30.06.2023		
אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
3.4%	394	3.6%	489	כרייה וחציבה
11.4%	1,331	10.2%	1,394	תעשייה
3.6%	415	3.0%	407	אספקת חשמל ומים
3.2%	369	3.2%	434	מידע ותקשורת
70.7%	8,253	73.4%	10,078	בנקים ומוסדות פיננסיים
2.9%	335	1.8%	251	מסחר
2.0%	237	2.3%	319	תחבורה ואחסנה
2.8%	327	2.5%	360	ענפים אחרים
100.0%	11,661	100.0%	13,732	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

עיקר הגידול באגרות-חוב בנקים ומוסדות פיננסיים במחצית הראשונה של שנת 2023 נבע מפעילות שאילות אגרות-חוב למטרות ביצוע עסקות ריפוי, בגינה אין לבנק חשיפה למנפיק. לפרטים נוספים לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 1.15](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

פיקדונות

טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות

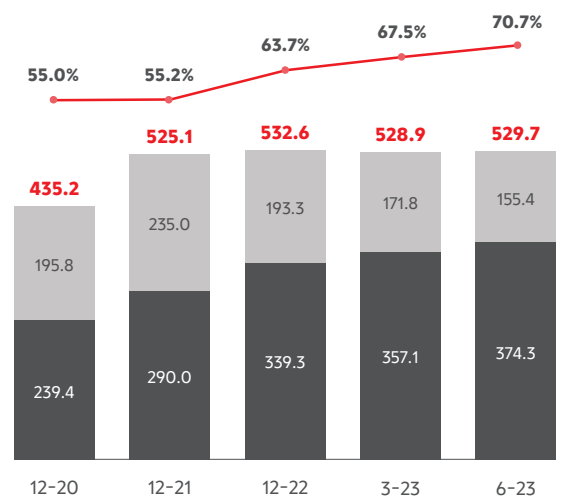
השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2022	30.06.2023	
	במיליוני ש"ח		
(0.5%)	532,588	529,703	פיקדונות הציבור
24.1%	8,696	10,793	פיקדונות מבנקים
(12.3%)	3,262	2,861	פיקדונות הממשלה
(0.2%)	544,546	543,357	סך-הכל

טבלה 2-16: מידע נוסף על פיקדונות הציבור

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2022	30.06.2023	
	במיליוני ש"ח		
			לפי דרישה
(19.6%)	193,328	155,382	אינם נושאים ריבית
(1.1%)	136,637	135,072	נושאים ריבית
(12.0%)	329,965	290,454	סך-הכל לפי דרישה
18.1%	202,623	239,249	לזמן קצוב
(0.5%)	532,588	529,703	סך-כל פיקדונות הציבור

יתרת הפיקדונות ליום 30 ביוני 2023 הסתכמה בסך של כ-543.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-544.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022. מגמת השינוי בתמהיל פיקדונות הציבור שקיבלה ביטוי במעבר הציבור מפיקדונות שאינם נושאים ריבית לפיקדונות לזמן קצוב נמשכה במחצית הראשונה של השנה.

תרשים 2-4: התפתחות תמהיל פיקדונות הציבור

● אינם נושאי ריבית (עו"ש) ● נושאי ריבית - שיעור פיקדונות נושאי ריבית

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 2-17: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק

השינוי	יתרה ליום	
	31.12.2022	30.06.2023
	במיליוני ש"ח	
5.6%	802,789	847,359

ניירות-ערך⁽¹⁾

(1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת ושירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.

הגידול בהיקף ניירות-ערך של לקוחות קבוצת הבנק במחצית הראשונה של שנת 2023 הושפע בין היתר, ממעבר לקוחות לאפיקים סחירים בעלי רמת סיכון נמוכה.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 ביוני 2023 הסתכמו בכ-24.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-26.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022, קיטון בשיעור של כ-7.7% נבע בעיקר מפירעון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים. לפרטים נוספים ראה [ביאור 20 בדוחות הכספיים לשנת 2022 ופרק הלימות הון להלן](#). בחודש מאי 2023 לאחר קבלת היתר מרשות ניירות-ערך, פרסם הבנק תשקיף מדף אשר יאפשר לבנק להנפיק מניות וניירות-ערך המירים למניות, אגרות-חוב, כתבי התחייבות נדחים וניירות-ערך אחרים.

טבלה 2-18: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 30 ביוני 2023	
הערך במאזן	מזה: סחיר*	הערך במאזן	מזה: סחיר*
במיליוני ש"ח			
10,082	10,103	8,759	8,775
16,763	16,763	16,029	16,029
26,845	26,866	24,788	24,804

כתבי התחייבות נדחים

אגרות-חוב

סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

* כולל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים הנסחרים ברצף המוסדי.

טבלה 2-19: מכשירים נגזרים

31.12.2022			30.06.2023		
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי
במיליוני ש"ח					
746,699	10,913	11,264	913,690	10,958	11,681
408,580	5,921	8,368	498,124	6,648	8,926
156,915	2,223	2,255	236,095	4,345	4,297
109	4	4	94	3	1
1,312,303	*19,061	*21,891	1,648,003	*21,954	*24,905

* מזה: שווי הוגן נטו של נכסים והתחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 56 מיליוני ש"ח ו-10 מיליוני ש"ח, בהתאמה אשר נכללו במאזן בסעיף פיקדונות הציבור (31.12.2022): נכסים והתחייבויות בסך של 59 מיליוני ש"ח ו-18 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 חל גידול ביתרות השווי ההוגן של המכשירים הנגזרים. מרבית הגידול הינו ביתרות השווי ההוגן של חוזים בגין מניות לאור השינויים במדדי המניות בתקופה. בנוסף, יתרות הערך הנקוב של המכשירים הנגזרים עלו בהיקפים משמעותיים במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 בשל גידול בהיקפי הפעילות, בעיקר בחוזי ריבית לתקופות קצרות. הבנק פועל לרוב עם הצדדים הנגדיים במסגרת הסכמי קיזוז וביטחונות שמטרתם לצמצם את חשיפת האשראי הנובעת מהפעילות במכשירים נגזרים של צדדים אלה.

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 30 ביוני 2023 הינו 1,337,267,218 ש"ח ע.ג. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת. ההון המונפק הינו בניכוי 109,893 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק ("מניות באוצר").
לפרטים בדבר ביזור גרעין השליטה בבנק והפיכה לבנק ללא גרעין שליטה, ראה [פרק עניינים אחרים](#) בדוח ממשל תאגידי.

דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על-ידי הבנק כפופה למבחנים ולמגבלות הקבועים בחוק החברות ובהוראות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין 331. כל חלוקה ושיעורה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בהוראות כל דין ובמגבלות על החלוקה ובשיקולים עסקיים, לרבות בהתחשב באסטרטגיית הבנק.

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות.

ביום 22 במאי 2023 הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך 803 מיליון ש"ח, שהיווה כ-40% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון הראשון 2023 ואשר שולם ביום 14 ביוני 2023.

במועד אישור דוחות כספיים אלה, בשים לב לתוצאות הכספיות, לצרכי ההון של הבנק ולמדיניות החלוקה כאמור, החליט דירקטוריון הבנק להכריז על חלוקת דיבידנד בסך 769 מיליון ש"ח, המהווה כ-40% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון השני 2023 ואשר ישולם ביום 6 בספטמבר 2023.

טבלה 2-20: פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד הכרזה	מועד תשלום	שיעור חלוקה*	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
14.08.2023	06.09.2023	40%	57.505	769.0
22.05.2023	14.06.2023	40%	60.048	803.0
08.03.2023	30.03.2023	30%	39.272	525.0
22.11.2022	11.12.2022	30%	40.095	536.0
14.08.2022	07.09.2022	30%	30.146	403.0

* מרווחי הרבעון שקדם למועד החלוקה.

2. הלימות הון

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים. הוראות אלה מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכוני האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שמבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה דורש גילוי כמותי ואיכותי במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם במטרה להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

ועדת באזל לפיקוח על הבנקים מבצעת עדכונים למסגרת מדידת הלימות ההון, אשר לעיתים מקבלים את הכינוי "באזל 4". במסגרת זו נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. היישום באיחוד האירופי של הסטנדרטים השונים הכלולים במסגרת העדכון צפוי להיות בשנת 2025.

בהתאם למדיניות האימוץ של סטנדרטים בינלאומיים מקובלים, הפיקוח על הבנקים מאמץ את הוראות ועדת באזל משנת 2017 בנושא חישוב דרישות הון בגין סיכון תפעולי. ביום 29 בדצמבר 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 206 "מדידה והלימות הון - סיכון תפעולי". במסגרת הטיוטה נקבעה הגדרה מעודכנת של חישוב הקצאת ההון בגין סיכון תפעולי כך שהיא מבוססת, בין השאר, על רכיבי האינדיקאטור העסקי המפורטים בטיוטה ועל מכפיל ההפסד הפנימי שמבוסס על ממוצע ההפסדים ההיסטוריים של התאגיד הבנקאי. בהתאם לטיוטה יישום ההוראה יחול ביום 1 בינואר 2026.

יעד הלימות ההון ואופן ניהול ותכנון ההון

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10.0% וביחס הון כולל מזערי של 13.5%. ליחס הון עצמי רובד 1 מתוספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס הון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 30 ביוני 2023, הינם 10.23% ו-13.50%, בהתאמה.

יעד הון עצמי רובד 1 שנקבע על-ידי הבנק מביא בחשבון, בין היתר, את תוצאות תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק, לרבות תוצאות מבחני הקיצון הפנימיים שערך הבנק, ואת תוצאות הדיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים לגבי מאפייני הסיכון הפרטניים של הבנק במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחי האחרון שבוצע ומבחני הקיצון האחרונים שבוצעו.

לצורך עמידה ביעד הלימות ההון וניהול אפקטיבי של ההון מבוצע תכנון הון בבנק בהתבסס על תכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון יחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך עמידה ביעדי הון שנקבעו. כחלק מקביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק כמפורט להלן, מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימות תכניות הערכות לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

על יסוד תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק ותוצאות הדיונים הפנימיים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים (כמפורט לעיל), הגדיר דירקטוריון הבנק יעד פנימי של יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור שלא יפחת מ-10.5%.

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים וביעד הפנימי, תוך שמירה על שולי ביטחון. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.
- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות.

רגישות קרן ההון בגין אגרות-חוב זמינות למכירה נטו, לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בעקום התשואות חסר הסיכון ובמרווח סיכון האשראי נאמדת בקיטון בסך של כ-0.7 מיליארד ש"ח וכ-0.7 מיליארד ש"ח בהתאמה. מנגד, רגישות קרן ההון הנובעת מהתאמות בגין שינויים אקטואריים, נטו לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בריבית ההיוון נאמדת בגידול בסך של כ-0.2 מיליארד ש"ח.

דרישות ההון בגין חשיפות הבנק לממשלת ישראל, בנקים ישראלים, גופים מוסדיים וישויות סקטור ציבורי, נגזרות מדירוג מדינת ישראל. ההשפעה הישירה של ירידה בדירוג האשראי של מדינת ישראל על-ידי חברת Standard and Poor's Rating Group, ככל שתהיה, תביא לקיטון של 0.23% ו-0.29% ביחס הון רובד 1 ויחס הון כולל, בהתאמה.

שינויים מהותיים בהון

לפרטים נוספים בדבר כתבי ההתחייבות הנדחים, ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר התאמות פיקוחיות וניכויים ובדבר השפעות נוספות על הון והלימות הון, לרבות בגין הוראות שטרם הגיע מועד יישומן, ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

טבלה 2-1: חישוב יחס הלימות ההון

31 בדצמבר 2022	30 ביוני 2022	30 ביוני 2023	
			במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
46,745	44,446	49,449	הון עצמי רובד 1
46,745	44,446	49,449	הון רובד 1
14,349	13,173	13,612	הון רובד 2
61,094	57,619	63,061	סך-הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
386,550	371,418	396,991	סיכון אשראי
4,007	3,795	4,957	סיכונים שוק
25,020	23,652	27,492	סיכון תפעולי
415,577	398,865	429,440	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
באחוזים			
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.25%	11.14%	11.51%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽¹⁾
11.25%	11.14%	11.51%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.70%	14.45%	14.68%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
10.23%	10.23%	10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
13.50%	13.50%	13.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾

- (1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 וכוללים התאמות בגין הוראות רגולטוריות כדלקמן:
- הקלה בגין תכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן עד ליום 31 בדצמבר 2024 ומוערכות בקיטון עתידי נוסף של כ-0.02% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 ביוני 2023 (0.04% ליום 31 בדצמבר 2022 ו-0.05% ליום 30 ביוני 2022).
 - השפעת היישום של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתת בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024 ומוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.05% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 ביוני 2023 (0.08% ליום 31 בדצמבר 2022 וליום 30 ביוני 2022).
 - הקלה בגין יישום חוזר בנק ישראל בדבר שקלול הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע, אשר נפרסה בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 30 בספטמבר 2022 עד ליום 30 ביוני 2023, השפעת ההקלה ליום 31 בדצמבר 2022 הייתה 0.04% וליום 30 ביוני 2022 הייתה 0.09%.
- (2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הינם 10.0%-13.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת שעה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. ביום 15 בנובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם כהוראת שעה חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6.0% לפני ההקלה). תוקף ההקלה הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2023 ולאחר מועד זה יידרש לשוב תוך שני רבעונים ליחס המינוף הנדרש טרם הוראת השעה (6.0%).

טבלה 2-2: יחס מינוף

31 בדצמבר 2022	30 ביוני 2022	30 ביוני 2023	
			במיליוני ש"ח
			בנתוני המאוחד
46,745	44,446	49,449	הון רובד *1
737,115	720,777	738,952	סך החשיפות*
			באחוזים
6.34%	6.17%	6.69%	יחס מינוף
5.50%	5.50%	5.50%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בתקופת הוראת השעה
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים לאחר תום הוראת השעה

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [ביאור 9.ח.](#) בתמצית הדוחות הכספיים). השפעת ההקלה בגין תכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 ביוני 2023, המוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.01% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן עד ליום 31 בדצמבר 2024. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. השפעת ההקלה בגין הפסדי אשראי צפויים ליום 30 ביוני 2023 מוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.03%.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בסעיף 2.5 ובביאור 12 בתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים. להגדרות המגזרים הפיקוחיים ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה [ביאור 12](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2023											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
רווח מימוני, נטו	4,709	223	4,486	-	565	61	621	338	1,028	133	1,740
עמלות והכנסות אחרות	1,016	14	1,002	73	39	19	169	79	252	33	338
סך הכנסות	5,725	237	5,488	73	604	80	790	417	1,280	166	2,078
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	579	(38)	617	-	12	7	32	167	204	-	195
הוצאות תפעוליות ואחרות	2,181	109	2,072	42	91	40	208	122	506	59	1,004
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,922	99	1,823	19	351	22	346	80	372	69	564
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2022											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
רווח מימוני, נטו	3,168	180	2,988	-	815	56	395	225	603	38	856
עמלות והכנסות אחרות	920	9	911	34	48	24	138	80	237	38	312
סך הכנסות	4,088	189	3,899	34	863	80	533	305	840	76	1,168
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	91	41	50	-	-	3	(77)	77	57	-	(10)
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,996	124	1,872	9	96	41	163	106	478	51	928
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,343	2	1,341	19	553	23	287	80	201	16	162

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2023											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
9,086	436	8,650	-	949	130	1,220	657	2,044	263	3,387	רווח מימוני, נטו
1,998	23	1,975	97	91	42	335	161	515	70	664	עמלות והכנסות אחרות
11,084	459	10,625	97	1,040	172	1,555	818	2,559	333	4,051	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
764	(16)	780	-	10	7	99	190	228	-	246	
4,275	208	4,067	57	198	83	396	233	1,005	114	1,981	הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק											
3,930	166	3,764	26	608	53	662	248	854	141	1,172	
לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2022											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
6,032	305	5,727	-	1,613	90	768	454	1,140	52	1,610	רווח מימוני, נטו
1,904	19	1,885	147	72	51	280	166	476	79	614	עמלות והכנסות אחרות
7,936	324	7,612	147	1,685	141	1,048	620	1,616	131	2,224	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
(509)	51	(560)	-	-	3	(478)	(103)	42	-	(24)	
3,954	217	3,737	41	206	78	314	212	957	98	1,831	הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק											
2,997	22	2,975	66	1,056	39	779	332	407	22	274	

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס למגזר משקי בית במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-1,172 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-274 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו ומעלייה בעמלות שקוזזה מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי ומגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-3,387 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,610 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעליית המרווח על הפיקדונות לאור עליית הריביות השקלית והדולרית.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכמו ב-664 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-614 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מכרטיסי אשראי עקב עדכון הסכם התפעול עם ישרכארט ומעלייה בעמלות מהפרשי המרה אשר קוזזו בחלקן על-ידי ירידה בעמלות מפעילות בשוק ההון.

במחצית הראשונה של שנת 2023 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-246 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של כ-24 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מעלייה בהפרשה הקבוצתית ובמחיקות האוטומטיות בתקופה השוטפת בשל התאמות בגין השפעות מאקרו כלכליות, לנוכח עלייה בהסתברות להאטה כלכלית וסביבת ריבית גבוהה לאורך זמן.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכמו ב-1,981 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,831 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר של עלייה בהוצאות שכר עקב מענק חד פעמי בגין הסכם השכר וכן מעלייה בהוצאות מחשב ובהוצאות בגין פחת וירידת-ערך תוכנות.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס למגזר הבנקאות הפרטית במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-141 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-22 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-263 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-52 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעליית המרווח על הפיקדונות לאור עליית הריביות השקלית והדולרית.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכמו ב-70 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-79 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון זה נבע בעיקר מירידה בעמלות מפעילויות בשוק ההון.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכמו ב-114 מיליון ש"ח בהשוואה ל-98 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים קטנים וזעירים במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-854 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-407 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע ברובו מעלייה ברווח המימוני, נטו, מעלייה בעמלות ובהכנסות האחרות. גידול זה קוזז בחלקו על-ידי עלייה בהוצאות הפסדי אשראי ובהוצאות תפעוליות ואחרות.

במחצית הראשונה של שנת 2023 הרווח המימוני, נטו הסתכם ב-2,044 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,140 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעליית המרווח על הפיקדונות לאור עליית הריביות השקלית והדולרית.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכמו ב-515 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-476 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מכרטיסי אשראי עקב עדכון הסכם התפעול עם ישרכארט ומעלייה בדמי ניהול חשבונות אשר קוזזו בחלקן מירידה בעמלות מעסקי מימון.

במחצית הראשונה של שנת 2023 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 228 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 42 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מעלייה בהפרשה הקבוצתית ובמחיקות האוטומטיות בתקופה השוטפת בשל התאמות בגין השפעות מאקרו כלכליות, לנוכח עלייה בהסתברות להאטה כלכלית וסביבת ריבית גבוהה לאורך זמן.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכמו ב-1,005 מיליון ש"ח בהשוואה ל-957 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול זה נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב מענק חד פעמי בגין הסכם השכר.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים בינוניים במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-248 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-332 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי אשר קוזזה בחלקה מעלייה ברווח המימוני, נטו בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-657 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-454 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעליית המרווח על הפיקדונות לאור עליית הריביות השקלית והדולרית.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכמו ב-161 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-166 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. במחצית הראשונה של שנת 2023 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-190 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של כ-103 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע ברובו מגידול בהוצאה הפרטנית וכן מגידול בהוצאה הקבוצתית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכמו בכ-233 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-212 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים גדולים במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-662 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-779 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי ומעלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות אשר קוזזו בחלקן מעלייה ברווח המימוני, נטו ומעלייה בעמלות וההכנסות האחרות בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-1,220 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-768 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעליית המרווח על הפיקדונות והאשראי לאור עליית הריביות השקלית והדולרית וכן מגידול בהיקפי האשראי.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכמו ב-335 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-280 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון וכן מעמלות טיפול באשראי.

במחצית הראשונה של שנת 2023 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-99 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של כ-478 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקרו מירידה בהכנסה הפרטנית וכן מגידול בהוצאה הקבוצתית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכמו בכ-396 מיליון ש"ח בהשוואה ל-314 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול זה נבע בעיקר מעלייה בהוצאות מחשב ובהוצאות בגין פחת וירידת-ערך תוכנות וכן מעלייה בהוצאות השכר עקב מענק חד פעמי בגין הסכם השכר.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס למגזר גופים מוסדיים במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-53 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-39 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מגידול ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-130 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-90 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקר מעליית המרווח על הפיקדונות לאור עליית הריביות השקלית והדולרית.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכמו ל-42 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-51 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון זה נבע בעיקר מירידה בעמלות משוק ההון.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס למגזר ניהול פיננסי במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-608 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,056 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-949 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,613 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעליית הריבית המועברת לחטיבות הבנק בגין המקורות. בנוסף, נרשמו הפסדים ממימושי אגרות-חוב, וזאת בהשוואה לרווחים בתקופה המקבילה אשתקד. כמו-כן, חלה ירידה בהכנסות מהפרשי הצמדה בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות. מנגד, נרשמו רווחים מהשקעה במניות ומשינוי בפערים בין השווי והוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה, וזאת בהשוואה להפסדים בתקופה המקבילה אשתקד.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכמו ב-91 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-72 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות סינדיקציה.

מגזר אחר (פעילות ישראל)

הרווח הנקי המיוחס למגזר במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם בסך של 26 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח נקי בסך של 66 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בעמלות והכנסות אחרות ומגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכמו ב-97 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-147 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון זה נבע מירידה בהכנסות האחרות אשר מקורן במכירת זכויות בנדל"ן בתקופה המקבילה.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון השני של שנת 2023 הסתכמו בכ-57 מיליון ש"ח בהשוואה ל-41 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר הפעילות הבינלאומית

הרווח הנקי המיוחס למגזר הפעילות הבינלאומית במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכם ב-166 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 22 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-184 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2023 בהשוואה לרווח נקי של כ-78 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו שקוזזה בחלקה מגידול בהוצאות התפעוליות. העלייה ברווח המימוני, נטו נבעה בעיקר מעליית הריבית הדולרית וכן מגידול בהיקפי אשראי.
- ההפסד של הפועלים שוויון הסתכם בכ-20 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2023 בהשוואה להפסד בסך של כ-31 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נובע מירידה בהוצאות בקשר עם צמצום הפעילות.

2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות ושייכותם ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים שונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לקבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. למידע נוסף אודות מגזרי הפעילות וניתוח תוצאות המגזרים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2022](#), [ביאור 12](#) לתמצית הדוחות הכספיים ופרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי.

2.6. חברות עיקריות

2.6.1. חברות בישראל

קבוצת פועלים אקוויטי

קבוצת פועלים אקוויטי, המהווה את זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק ומוחזקת בבעלות מלאה, פועלת בשני תחומים עיקריים: השקעות ישירות בחברות בהן ומעין הון (מזנין) וכן השקעה וייזום קרנות השקעה פרטיות ופעילות בנקאות להשקעות בארץ ובחו"ל. בנוסף, פועלים אקוויטי מחזיקה בכ-24.9% בחברה הציבורית אי.בי.אי. - ניהול וחיתום בע"מ (לשעבר "פועלים אי.בי.אי. - ניהול וחיתום בע"מ") העוסקת בשירותי ייעוץ, חיתום וניהול גיוסי הון. לבקשת הבנק ופועלים אקוויטי, בחודש דצמבר 2022 הוחלף שמה והוסר "פועלים" משמה של החברה. הבנק שוקל חלופות לפעילות בתחום החיתום לרבות אפשרות להקמת פעילות חיתום עצמאית. יתרת ההשקעות של פועלים אקוויטי ליום 30 ביוני 2023 הסתכמה בסך של כ-3.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-3.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022. בנוסף, קיימת התחייבות להשקעה בסך של כ-1.3 מיליארד ש"ח נכון ליום 30 ביוני 2023, בהשוואה לסך של כ-1.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. הגידול בהיקף ההשקעות בשנים האחרונות מהווה יישום אסטרטגית הבנק לגידול היקף ההשקעות המבוצעות בפועלים אקוויטי, בכפוף לתנאי השוק, במסגרת מתווה השקעות רב שנתי עד לשנת 2025 אשר אושר בדירקטוריון הבנק. תרומת פועלים אקוויטי לתוצאות הפעילות של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2023 הסתכמה ברווח נקי בסך של כ-80 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך של כ-75 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השקעת הבנק בפועלים אקוויטי (בהון ובאמצעים אחרים) הסתכמה ביום 30 ביוני 2023 ב-4.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-3.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022.

2.6.2. חברות מחוץ לישראל

Hapoalim (Switzerland) Ltd (להלן: "הפועלים שווייץ")

חברה בת (בבעלות מלאה של הבנק) המאוגדת בשווייץ, שעסקה בעבר בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות סניפים בציריך ובלוקסמבורג. בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שווייץ ולמועד הנוכחי לא נותרו חשבונות לקוחות בחברה. בחודש יולי 2023 קיבלה הפועלים שווייץ את אישור רשות הפיקוח בשווייץ (FINMA) להחזרת הרישיון הבנקאי שלה ולסיום. פיקוחה הרגולטורי על הפועלים שווייץ בתוקף מיום 30 ביוני 2023. ההסדרים של קבוצת הבנק עם הרשויות האמריקאיות (ראה [ביאור 1.10](#) בתמצית הדוחות הכספיים) כוללים התחייבויות גם של הפועלים שווייץ להמשיך לשתף פעולה עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם הנושאים מושא החקירות בפרשת המס ובפרשת פיפ"א. במסגרת הליך החזרת הרישיון הבנקאי התחייב הבנק להפעיל שווייץ לערוך לכל ההתחייבויות הפיננסיות של הפועלים שווייץ שלאחר החזרת הרישיון ולתשלום כל ההוצאות, הנזקים והקנסות ככל שיוטלו על הפועלים שווייץ בידי הגופים המוסמכים, בהתאם לדין השווייצרי. ההפסד במחצית הראשונה של שנת 2023 של הפועלים שווייץ הסתכם בסך של 6 מיליון פרנק שווייצרי בהשוואה להפסד בסך של 10 מיליון פרנק שווייצרי בתקופה המקבילה אשתקד. תוצאות הפעילות בשווייץ משקפות את הקיטון שחל בהוצאות הנובעות מהליכי הסגירה ובהוצאות המשפטיות בקשר עם סיום חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק מחזיקה 100% מהון המניות של בנק פוזיטיף בתורכיה שעוסק בתחום הבנקאות העסקית. בהתאם לאסטרטגיית הבנק, פועל הבנק למכירת ההחזקה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. על רקע טענות של מי שהיה בעל מניות המיעוט בפוזיטיף ופתיחת הליכים משפטיים במטרה לבטל החלטות שקיבלה האסיפה הכללית של פוזיטיף, חתם הבנק ביום 31 בינואר 2022 הסכם עם בעל מניות המיעוט לפיו ירכוש הבנק את החזקות בעל מניות המיעוט (30.17%) בתמורה לסך של 5 מיליון דולר, כך שהבנק יחזיק 100% מהון המניות של בנק פוזיטיף והצדדים יוותרו הדדית על טענות הצד האחד כלפי האחר. ביום 10 במרץ 2022 הושלמה העסקה ולאחריה מחזיק הבנק במלוא ההחזקה בבנק פוזיטיף. בחודש יוני 2023 הסתיימו ההליכים המשפטיים הנוגעים לטענותיו של בעל מניות המיעוט בעבר וזאת בהמשך לבקשה שהגיש לבית המשפט. ביום 30 במרץ 2023 התקשר הבנק בהסכם למכירת החזקות בבנק פוזיטיף בתמורה שעיקרה פירעון אשראי שהועמד לבנק פוזיטיף במועד השלמה של העסקה. האישורים הרגולטוריים הנדרשים לעסקה התקבלו והבנק פועל להשלמתה. ככל שתושלם העסקה, לא צפויה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק. סך השקעת הבנק בבנק פוזיטיף ליום 30 ביוני 2023 בהון ובאמצעים אחרים, לאחר הכרה בתקופות קודמות בהפסד מירידת-ערך, הסתכמה ב-74 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-78 מיליון ש"ח בסוף שנת 2022 (סכומים המשקפים את יתרת קו האשראי שהועמד על-ידי הבנק). למידע נוסף בנוגע לפעילות הבינלאומית של הבנק, ראה [מגזר פעילות בינלאומית](#) בפרק מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בדוח ממשל תאגידי. לפרטים בדבר הנחיות בנק ישראל להגדלת שיעורי השקלול של נכסי הסיכון וניכוי קו האשראי שהעמיד הבנק לבנק פוזיטיף מההון הפיקוחי, ראה [ביאור 9.ט](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט בסעיף 1.1 לעיל. מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוחות על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2023 וליום 31 בדצמבר 2022 להלן דוח על הסיכונים.

3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מבצע בדיקה מקיפה להערכת הסיכונים להם הוא חשוף ובחינת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי, וסיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים). אסטרטגיית ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה כולה, תוך זיהוי וכימות הסיכונים, הגדרת אחריות על הסיכונים (Risk Ownership) ומקסום התועלת העסקית בהתייחס לעלות במונחי סיכון על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע במתודולוגיה אחידה ובראיה כוללת תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בנטילת סיכונים באופן מושכל על מנת להשיא את רווחיות הקבוצה ברמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לנהל את הסיכונים על בסיס האסטרטגיה והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטווית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. הפיקוח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות הפיקוח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמידיתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) וחברת הנהלה האחראית על החטיבה לניהול סיכונים הינה הגברת מ. בן שושן כהן. הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית מר א. פורמן, והממונה על החטיבה הקמעונאית גברת ד. רביב. חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות הינו מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית מר י. ענתבי. הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורכת-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית. הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגב' א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב. הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות דירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול סיכונים ראה [דוח על הסיכונים](#).

3.2. סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי.

תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי הוגן חיובי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.
 - **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים.
- סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מוגדר כסיכון צד נגדי, שהינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. למידע על סיכון אשראי צד נגדי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים](#).
- סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמה: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשוף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

3.2.1. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) מכאן להבא.

טבלה 1-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022				יתרה ליום 30 ביוני 2023				
מסחרי	דיור	פרטי	סך-הכל	מסחרי	דיור	פרטי	סך-הכל	
במיליוני ש"ח								
								סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾
386,035	31,816	126,794	227,425	399,896	31,757	128,373	239,766	סיכון אשראי מאזני
166,407	17,834	7,162	141,411	170,255	19,940	7,015	143,300	סיכון אשראי חוץ-מאזני
552,442	49,650	133,956	368,836	570,151	51,697	135,388	383,066	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
								סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
9,996	2,649	730	6,617	8,889	2,592	711	5,586	א. לא בעייתי - מאזני
6,418	668	581	5,169	7,124	669	698	5,757	ב. סך-הכל בעייתי ⁽²⁾
2,973	458	-	2,515	3,836	450	-	3,386	בעייתי צובר
3,445	210	581	2,654	3,288	219	698	2,371	בעייתי לא צובר
16,414	3,317	1,311	11,786	16,013	3,261	1,409	11,343	סך-הכל סיכון אשראי מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
3,086	149	7	2,930	2,377	149	10	2,218	סיכון אשראי חוץ-מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
19,500	3,466	1,318	14,716	18,390	3,410	1,419	13,561	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
83	44	-	39	333	52	-	281	מזה: חובות שצוברים הכנסות ריבית, בפגור של 90 ימים או יותר
571,942	53,116	135,274	383,552	588,541	55,107	136,807	396,627	סך-הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
								מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים
3,444	210	581	2,653	3,287	219	698	2,370	א. חובות לא צוברים
2	-	-	2	3	-	-	3	ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
3,446	210	581	2,655	3,290	219	698	2,373	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור

- (1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
 (2) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 חלה עלייה בהיקף סיכון האשראי בדירוג ביצוע אשראי וכן בשיעורו מסך סיכון האשראי בסך הבנק ובחלוקה למגזרים למעט יציבות בשיעור באשראי לדיור.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

טבלה 2-3: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2023		
מסחרי	פרטי*	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה באשראי לציבור לא צובר		
2,653	791	3,444
יתרת חובות לא צוברים לתחילת השנה		
356	565	921
חובות שסווגו כלא צוברים במהלך התקופה		
(25)	(277)	(302)
חובות שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה		
(168)	(133)	(301)
חובות שנמחקו חשבונאית		
(409)	(29)	(438)
חובות שנפרעו		
(37)	-	(37)
אחר**		
2,370	917	3,287
יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה		

תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש לא צובר		
1,100	213	1,313
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה		
156	181	337
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה		
(65)	(90)	(155)
חובות בארגון מחדש שנמחקו		
(25)	(65)	(90)
חובות בארגון מחדש שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה		
(271)	(15)	(286)
חובות בארגון מחדש שנפרעו		
895	224	1,119
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לא צובר לסוף התקופה		

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2022		
מסחרי	פרטי*	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה באשראי לציבור לא צובר		
2,970	647	3,617
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה		
(82)	420	338
התאמת יתרת פתיחה אשראי לא צובר בשל השפעת היישום לראשונה של CECL		
185	392	577
חובות שסווגו כלא צוברים במהלך התקופה		
(192)	(441)	(633)
חובות שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה		
(90)	(64)	(154)
חובות שנמחקו חשבונאית		
(377)	(105)	(482)
חובות שנפרעו		
2,414	849	3,263
יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה		

תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש לא צובר		
1,529	623	2,152
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה		
(80)	(171)	(251)
התאמת יתרת פתיחה אשראי לא צובר בארגון מחדש בשל השפעת היישום לראשונה של CECL		
66	121	187
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה		
(62)	(56)	(118)
חובות בארגון מחדש שנמחקו		
(152)	(207)	(359)
חובות בארגון מחדש שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה		
(24)	(52)	(76)
חובות בארגון מחדש שנפרעו		
1,277	258	1,535
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לא צובר לסוף התקופה		

* לרבות הלוואות לדיוור.

** יתרות הנכסים, נטו בגין חברה בת המוחזקת למכירה סווגו לסעיף נכסים אחרים.

ליום							
31.12.2022				30.06.2023			
סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי	סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי
ניתוח איכות האשראי לציבור							
0.87%	0.60%	0.45%	1.15%	0.81%	0.63%	0.54%	0.98%
שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור							
0.89%	0.72%	0.45%	1.17%	0.89%	0.77%	0.54%	1.10%
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור							
1.63%	1.90%	0.45%	2.24%	1.75%	1.91%	0.54%	2.38%
שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור							
4.16%	9.44%	1.02%	5.10%	3.94%	9.31%	1.09%	4.70%
שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור							
ניתוח הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח							
(0.02%)	0.11%	0.06%	(0.08%)	0.38%	0.98%	0.11%	0.43%
שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
(0.03%)	0.07%	-	(0.05%)	0.07%	0.31%	0.02%	0.06%
שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
ניתוח הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור							
1.64%	2.64%	0.41%	2.17%	1.74%	2.99%	0.45%	2.25%
שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור							
1.41%	2.55%	0.38%	1.80%	1.50%	2.90%	0.42%	1.88%
שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור							
160.7%	427.1%	83.8%	156.4%	185.2%	463.5%	78.1%	191.0%
שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר							
156.9%	353.2%	83.8%	154.2%	168.2%	374.5%	78.1%	170.8%
שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר							
(58.3)	39.0	243.5	(34.6)	23.1	9.4	21.0	34.8
יחס ההפרשה להפסדי אשראי למחיקות חשבונאיות, נטו							

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

הערה:

השיעורים המחושבים לעיל מתייחסים להוצאות בגין אשראי לציבור בלבד, ללא הפסדי אשראי בגין בנקים וממשלות. אשראי לציבור - לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

ניתוח איכות התיק

קיימת החמרה מסוימת במרבית מדדי סיכון האשראי. יחד עם זאת, המדדים אינם מצביעים על הרעה חד משמעית בשלב זה ובחלקם מושפעים מגידול בהפרשה הקבוצתית, במסגרתה הבנק הביא לידי ביטוי את התחזיות לשינויים במשתנים המאקרו כלכליים. כמו-כן, העלאות הריבית ועלייה באינפלציה בשילוב עם עלייה באי הוודאות לגבי תנאי המשק בתקופה הקרובה, עלולים להביא לעלייה ברמת הסיכון בתיק. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 במדדי סיכון האשראי הבאים נרשמה עלייה (החמרה) לעומת סוף שנת 2022:

- שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור, עבור סך הבנק וכל אחד מתתי הסגמנטים בהתאם לטבלה לעיל.
- שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור עבור סך הבנק וכל אחד מתתי הסגמנטים בהתאם לטבלה לעיל.
- שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור עבור סך הבנק וכל אחד מתתי הסגמנטים בהתאם לטבלה לעיל.
- שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור ושיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי (לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות) מתוך האשראי לציבור עבור סך הבנק וכל אחד מתתי הסגמנטים בהתאם לטבלה לעיל.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 נרשמה ירידה (שיפור) במדדי סיכון האשראי הבאים לעומת סוף שנת 2022:

- שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור, עבור סך הבנק ובמגזר המסחרי וזאת למרות עלייה במגזרי הלוואות לדיור ואנשים פרטיים.
- שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור, עבור סך הבנק ותתי הסגמנטים בהתאם לטבלה לעיל למעט סגמנט הלוואות לדיור אשר עלה.

במדד שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור אין שינוי לעומת סוף שנת 2022, וזאת למרות עלייה במגזרי הלוואות לדיור ואנשים פרטיים.

3.2.2. מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק

טבלה 4-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 30 ביוני 2023 ולתקופה של שישה חודשים שהסתיימה באותו תאריך						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: סיכון אשראי לא צובר	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח						
תעשייה	32,148	31,313	463	186	(1)	337
בינוי ונדל"ן - בינוי	102,350	99,722	1,788	613	(22)	797
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	40,386	39,800	113	54	(6)	766
מסחר	39,116	37,466	637	359	82	386
שירותים פיננסיים	54,727	54,628	25	8	51	228
שירותים עסקיים אחרים	16,957	15,818	192	90	30	259
שירותים ציבוריים וקהילתיים	8,993	8,326	382	364	109	346
ענפים אחרים	50,583	47,288	1,954	1,032	111	1,527
סך-הכל מסחרי	345,260	334,361	5,554	2,706	487	4,646
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	136,131	134,732	687	687	74	575
אנשים פרטיים - אחר	54,885	51,479	672	220	171	1,045
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	536,276	520,572	6,913	3,613	732	6,266
סך-הכל בנקים בישראל וממשלת ישראל	94,520	94,520	-	-	1	2
סך-הכל פעילות בישראל	630,796	615,092	6,913	3,613	733	6,268
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	52,265	49,579	1,399	386	30	822
בנקים וממשלות בחו"ל	49,870	49,606	-	-	1	33
סך-הכל פעילות בחו"ל	102,135	99,185	1,399	386	31	855
סך-הכל פעילות בישראל ובחו"ל	732,931	714,277	8,312	3,999	764	7,123

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 1,071; 128,232; 423,279; 3,378 ו-176,971 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

טבלה 4-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 ביוני 2022 ולתקופה של שישה חודשים שהסתיימה באותו תאריך						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
יחידת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
296	(14)	42	131	436	32,492	33,256
810	-	(115)	580	903	95,596	97,614
486	(53)	27	76	113	34,285	34,748
329	2	(22)	237	658	38,871	40,511
159	(4)	(152)	6	93	55,078	55,287
212	5	41	39	158	15,658	16,951
184	1	(11)	27	49	8,860	9,218
1,401	5	(379)	1,477	3,290	46,629	51,053
3,877	(58)	(569)	2,573	5,700	327,469	338,638
483	1	38	563	564	130,992	132,113
839	7	(62)	267	680	49,933	52,973
5,199	(50)	(593)	3,403	6,944	508,394	523,724
1	-	1	-	-	52,495	52,495
5,200	(50)	(592)	3,403	6,944	560,889	576,219
772	(3)	59	619	2,074	42,001	44,367
27	-	24	-	-	56,269	56,443
799	(3)	83	619	2,074	98,270	100,810
5,999	(53)	(509)	4,022	9,018	659,159	677,029

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 1,181; 77,725; 393,285; 22,357 ו-182,481 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

טבלה 4-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
יחידת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
335	(23)	70	157	487	30,570	31,481
834	(79)	(165)	610	1,007	99,490	101,927
635	(56)	173	72	109	36,325	36,900
323	5	(23)	242	582	37,566	39,133
184	(4)	(128)	22	29	51,521	51,736
247	13	84	116	252	15,949	17,243
246	6	57	387	407	8,403	9,089
1,429	(3)	(364)	1,205	1,781	46,811	50,870
4,233	(141)	(296)	2,811	4,654	326,635	338,379
515	2	72	572	572	133,342	134,643
927	22	40	211	670	49,437	52,896
5,675	(117)	(184)	3,594	5,896	509,414	525,918
1	-	1	-	-	70,004	70,004
5,676	(117)	(183)	3,594	5,896	579,418	595,922
808	22	119	659	1,848	43,028	46,024
32	-	30	-	-	52,907	52,999
840	22	149	659	1,848	95,935	99,023
6,516	(95)	(34)	4,253	7,744	675,353	694,945

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 103,369; 413,532; 898; 2,753 ו-174,393 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

3.2.3. בינוי והנדל"ן

הפעילות בענפי הבינוי והנדל"ן האטה באופן ניכר במחצית הראשונה של השנה. על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, היקף העסקות בדירות חדשות ויד שנייה, רשם בחודשים ינואר-מאי ירידה חדה של כ-44% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, ומלאי הדירות החדשות הלא מכורות גדל. העלאות הריבית צמצמו את יכולת משקי הבית לרכוש דירה, וכן הקטינו רכישות של משקיעים. נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מראים על ירידת מחירים מצטברת של 1.6% במחירי הדירות החדשות מאז חודש ספטמבר 2022, וירידה קלה של 0.6% במדד מחירי כלל הדירות בחודשיים האחרונים. נתונים אלו אינם משקללים הטבות שניתנות לעיתים במעמד הרכישה, לכן ייתכן שירידות המחירים בפועל גבוהות יותר. במחצית הראשונה של שנת 2023 ניכרת ירידה במספר מכרזי מקרקעין של מנהל מקרקעי ישראל לצד מיעוט מציעים. מכרזי קרקעות דיור להשכרה משקפים ירידה משמעותית בשווי קרקעות בסגמנט זה. בשנת 2022 הואט קצב הגידול בתיק באופן משמעותי בהשוואה לשנה שקדמה לו. עם השינויים בסביבה הכלכלית, עליית הריבית והירידה בהיקף העסקות, ננקטו צעדים מחמירים במהלך 2022 ובשנת 2023 בכללי חיתום האשראי בענף. הבנק פועל בהתאם למסגרת ניהול סיכון האשראי תוך בחינה של רווחיות מותאמת סיכון. הבנק ממשיך לבחון את ההשלכות האפשריות של השינויים בסביבה הכלכלית, ההשפעה הפוטנציאלית של המשך העלייה בריבית ובאינפלציה ובמידת הצורך יבצע התאמות נדרשות נוספות. הבנק מביא לידי ביטוי את תנאי המשק הצפויים ונתוני התיק בקביעת ההפרשה הקבוצתית הנאותה לענף הבינוי והנדל"ן.

טבלה 5-3: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים של הלקוחות

יתרה ליום 30 ביוני 2023			
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני
	מסגרות לא מנוצלות	ערבויות	
הלוואות ⁽¹⁾			
במיליוני ש"ח			
3,598	317	645	2,636
222	39	16	167
69,766	19,602 ⁽¹⁾	17,907	32,257
35,542	777	5,925	28,840
22,792	4,673	8,092	10,027
131,920	25,408	32,585	73,927
10,816	687	1,693	8,436
142,736	26,095	34,278	82,363
חטיבה עסקית			
			בנייה למסחר ושירותים
			בנייה לתעשייה
			בנייה לדיור
			נכסים מניבים
			אחר
			סך-הכל חטיבה עסקית
			חטיבה קמעונאית
			סך-הכל פעילות בישראל

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022			
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני
	מסגרות לא מנוצלות	ערבויות	
הלוואות ⁽¹⁾			
במיליוני ש"ח			
4,026	499	793	2,734
492	45	86	361
69,805	21,537 ⁽¹⁾	17,591	30,677
31,768	796	4,607	26,365
21,311	4,877	7,278	9,156
127,402	27,754	30,355	69,293
11,425	737	1,852	8,836
138,827	28,491	32,207	78,129
חטיבה עסקית			
			בנייה למסחר ושירותים
			בנייה לתעשייה
			בנייה לדיור
			נכסים מניבים
			אחר
			סך-הכל חטיבה עסקית
			חטיבה קמעונאית
			סך-הכל פעילות בישראל

(1) כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגינו נרכש ביטוח בעיקר מחברות ביטוח זרות לתיק אשראי מקרקעין, לפרטים נוספים ראה [דוח על הסיכונים ליום 30 ביוני 2023](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

ליום 30 ביוני 2023 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכם בכ-143 מיליארד ש"ח. סך יתרת סיכון האשראי לציבור בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל עלה במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2023 בכ-2.8%. מרבית החשיפה הינה בחטיבה העסקית (לקוחות בינוניים וגדולים), כ-92% מסך סיכון האשראי בענפי בינוי ונדל"ן בישראל.

החשיפה לחברות שעיקר פעילותן בענף הבנייה לדיור בחטיבה העסקית מהווה כ-53% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן. עיקר המימונים לחברות בענף כוללים מימוני קרקעות למגורים וליווי פרויקטי בנייה למגורים ברחבי הארץ. החשיפה לחברות הפועלות בענפים של הקמת מבנים למסחר ושירותים, בנייה לתעשייה וכן נכסים מניבים להשכרה בחטיבה העסקית מהווה כ-30% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן.

טבלה 6-3: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל

השינוי	יתרה ליום		
	31 בדצמבר 2022	30 ביוני 2023	
במיליוני ש"ח			
			סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
2.7%	135,815	139,522	סיכון אשראי שאינו בעייתי
			סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
184.3%	434	1,234	בעייתי צובר
(2.2%)	682	667	לא צובר
70.3%	1,116	1,901	סיכון אשראי בעייתי שאינו בדירוג ביצוע
(30.7%)	1,896	1,313	סיכון אשראי שאינו בעייתי שאינו בדירוג ביצוע
6.7%	3,012	3,214	סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
2.8%	138,827	142,736	סך-הכל

סך סיכון האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי עלה במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2023 ב-6.7%. שיעור סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מתוך כל סיכון האשראי עלה מ-2.17% בשנת 2022 ל-2.25% במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2023, שיעור החוב הבעייתי מתוך כל סיכון האשראי עלה מ-0.80% בשנת 2022 ל-1.33% במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2023, ושיעור החוב הלא צובר מתוך כל סיכון האשראי ירד מ-0.49% בשנת 2022 ל-0.47% במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2023. הגידול בשיעור היתרות שאינן בדירוג ביצוע אשראי, ובפרט הגידול המשמעותי בשיעור החוב הבעייתי הושפע מהשינויים בסביבה הכלכלית. שינויים אלו מצביעים על עלייה בהסתברות להרעה בענפים אלו ובהתאם לכך ייתכן המשך עלייה ברמת סיכון האשראי של הלוחים בתחום זה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

טבלה 7-3: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾

יתרה ליום 30 ביוני 2023					
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	נכסים שבנייתם הושלמה	אחר	סך-הכל	
במיליוני ש"ח					
					שיעור מימון⁽³⁾
2,063	-	5,454	-	7,517	עד 45%
7,295	-	8,436	-	15,731	מעל 45% ועד 65%
16,250	-	6,846	-	23,096	מעל 65% ועד 80%
2,722	-	631	-	3,353	מעל 80%
					כושר ספיגה⁽⁴⁾
-	270	-	-	270	עד 25%
-	12,533	-	-	12,533	מעל 25% ועד 50%
-	8,024	-	-	8,024	מעל 50% ועד 75%
-	23,266	-	-	23,266	מעל 75%
-	10,693	-	-	10,693	פרויקטים שטרם החלו
					אחר⁽⁵⁾
-	-	-	27,437	27,437	
28,330	54,786	21,367	27,437	131,920	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית

- הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל את כלל הפרויקטים בשלבי הקמה בסגמנטים השונים (מגורים, משרדים, מסחר וכו') לרבות הקמת נכסים המיועדים להשכרה. בסגמנט זה נכללים: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערבויית חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויית צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

טבלה 7-3: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾ (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022*					
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	נכסים שבנייתם הושלמה	אחר	סך-הכל	
במיליוני ש"ח					
					שיעור מימון⁽³⁾
2,316	-	5,250	-	7,566	עד 45%
6,422	-	7,523	-	13,945	מעל 45% ועד 65%
15,241	-	5,801	-	21,042	מעל 65% ועד 80%
3,733	-	812	-	4,545	מעל 80%
					כושר ספיגה⁽⁴⁾
-	865	-	-	865	עד 25%
-	8,075	-	-	8,075	מעל 25% ועד 50%
-	6,906	-	-	6,906	מעל 50% ועד 75%
-	27,237	-	-	27,237	מעל 75%
-	9,109	-	-	9,109	פרויקטים שטרם החלו
					אחר⁽⁵⁾
-	-	-	28,112	28,112	
27,712	52,192	19,386	28,112	127,402	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית

* סווג מחדש.

- (1) הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- (2) "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל אשראי לפרויקטים בשלבי הקמה שונים לרבות: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערביות חוק מרכז בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- (3) שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- (4) כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- (5) "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

שיעור האשראי במימון מעל 80% מהווה כ-6.7% מסך היתרה של נכסים שבנייתם הושלמה וקרקעות בחטיבה העסקית ביום 30 ביוני 2023 לעומת 9.7% ביום 31 בדצמבר 2022. שיעור האשראי בכושר ספיגה עד 25% לנדל"ן בתהליכי בנייה מהווה כ-0.6% מסך היתרה של נדל"ן בתהליכי בנייה בחטיבה העסקית (ללא פרויקטים שטרם החלו) ב-30 ביוני 2023 לעומת 2.0% ב-31 בדצמבר 2022.

השינוי העיקרי בתמהיל שיעורי המימון וכושר הספיגה בששת החודשים הראשונים של השנה הוא גידול בסך 4,458 מיליון ש"ח בפרויקטים עם כושר ספיגה של 25% עד 50%. שינוי זה נבע בעיקר מכניסה לליווי של פרויקטים חדשים. כמו-כן, חל קיטון בסך 3,971 מיליון ש"ח בפרויקטים עם כושר ספיגה מעל 75% הנובע בעיקר מסיום הקמה של פרויקטים.

יצוין כי ביום 22 במאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון הוראה 203 לפיו לרשימת החובות המשוקללים לסיכון ב-150% יתווספו הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV), למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי יעוד ולמעט הלוואות לרכישת קרקע לשימוש עצמי של לווה שאינו מסווג בענף משק בנייה ונדל"ן על-פי המיון הענפי בהוראה 831 בנושא דיווח על ענפי משק. ביום 26 בינואר 2023 פורסם קובץ שאלות ותשובות הכולל הבהרות בקשר ליישום החוזר, למידע נוסף ראה [ביאור 9.9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

ניהול סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן

החשיפה לתחום הבינוי והנדל"ן מהווה חלק משמעותי מתיק האשראי. הבנק מבצע מעקב אחר התפתחות האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לנדל"ן נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים בנוסף למגבלה הרגולטורית המוגדרת על-ידי בנק ישראל. ביום 7 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל התאמות נוספות להוראת ניהול בנקאי תקין 250 (הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) - במסגרתו ניתנה התייחסות גם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 - מגבלת חבות ענפית. במסגרת העדכון, הוגדר כי מגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך-כל חבויות הציבור. תוקף ההקלה הוארך עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025, ובלבד שהשיעור לא יעלה על השיעור ביום 31 בדצמבר 2025 או שיעור המגבלה הענפית כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין 315, הגבוה מבינם. כחלק מניהול החשיפה הענפית והעמידה במגבלה בענף, הבנק משתמש בכלים כגון סינדיקציה, ורכישת ביטוח מחברות ביטוח מדורגות המוכרות להפחתת חבות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. מהמחצית השנייה של שנת 2021 הרחיב הבנק את השימוש בפוליסות ביטוח. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2023 המשיך הבנק להרחיב את פוליסת ביטוח מקרקעין המבטיחות את הבנק מהפסדי אשראי בגין תיק הלוואות, אשר הועמדו ללקוחות החטיבה העסקית של הבנק והמבטוחות בשעבוד קרקע. בנוסף הבנק עושה שימוש בפוליסות ביטוח ערבויות חוק מכר ("עח"מ") המבטיחות את הבנק מהפסדים בגין עח"מ המונפקות במסגרת פרויקטי נדל"ן של לקוחות החטיבה העסקית המלווים על-ידי הבנק. ביטוחים אלו מאפשרים לבנק להקטין את החשיפה לענף הבינוי והנדל"ן (לפרטים נוספים ראה [ביאור 4.א.10](#) בתמצית הדוחות הכספיים). הבנק עשוי לנקוט בצעדים נוספים בעתיד להמשך ניהול המגבלה והחשיפה לענף זה.

תהליך החיתום לאשראי חדש בענף נעשה תוך שימוש במדיניות אשראי סדורה לסוגי המימון השונים בענף כדוגמת מימון קרקעות, מימון בנייה למגורים, מימון בנייה והנבה של נכסים מניבים. המדיניות כוללת קריטריונים איכותיים וכמותיים כגון שיעור הון עצמי, LTV מקסימלי, יחס כיסוי מינימלי וכושר ספיגה. קריטריונים אלו מותאמים לסוג הנכס הממומן ומגדרים את תיאבון הסיכון בענף. חיתום אשראי חדש נעשה תוך קביעת רווחיות מתואמת סיכון. במסגרת ניטור התיק נבחנים שינויים ומגמות במדדי סיכון שונים גם בהשוואה לנתונים המתפרסמים ביחס לכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדירה. הבנק ממשיך לבחון את ההתפתחויות במשק ובוחן התאמות בהתאם. הבנק עושה שימוש במודל המודד את ההסתברות לכשל ואת הפסד החזוי בתיק. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על האשראי לבינוי ונדל"ן.

יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין ענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכמה בסך של כ-1,563 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2023 בהשוואה לסך של כ-1,469 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. שיעור סך הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור בענף בינוי ונדל"ן בישראל ליום 30 ביוני 2023 הינו 1.90% בהשוואה ל-1.88% ליום 31 בדצמבר 2022.

3.2.4. חשיפת אשראי למדינות זרות

חשיפת אשראי למדינות זרות מבטאת את הסיכון שאירוע כלכלי, פוליטי או אירוע אחר במדינה זרה ישפיע באופן שלילי על יכולת החייבים לסוגיהם (ממשלה, בנקים ואחרים), לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי קבוצת הבנק או יפגע בשווי נכסי הקבוצה, ובכלל זה, שפעולות שיינקטו על-ידי ממשלות זרות ימנעו את היכולת להמיר מטבע ו/או להעביר כספים אל מחוץ למדינה (Transfer Risk).

ניהול סיכון החשיפה למדינות זרות בבנק מתבצע על-ידי בחינה פרטנית של הסיכונים הנובעים מהמדינות השונות, תוך הסתייעות בדירוגי המדינות של המדרגים הבינ"ל - S&P, Moody's, Fitch.

סך החשיפה למדינות זרות כולל את החשיפות המאזניות בגין יתרות חוב מאזניות בניכוי התחייבויות מקומיות, ניירות-ערך והשקעות אחרות המיוחסות למדינות שאינן ישראל. החשיפה המאזנית הותאמה על בסיס הסיכון הסופי, תוך התחשבות בחיזוקי אשראי הכוללים ערבויות, ביטחונות מוחשיים ונזילים, חוזי ביטוח, השתתפויות בסיכון ונגזרי אשראי.

הבנק מבצע בקרה ומעקב שוטפים אחרי המצב המקרו כלכלי של המדינות מולן קיימת פעילות.

להלן מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

טבלה 8-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 30 ביוני 2023			
חשיפה					
מאזנית	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית	סך-הכל	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	סך-הכל
במיליוני ש"ח					
המדינה					
ארצות-הברית	35,748	10,887	46,635	37,575	8,950
אנגליה	6,558	7,445	14,003	6,162	5,058
גרמניה	1,853	5,457	7,310	1,440	5,547
אחרות	31,536	6,194	37,730	30,347	6,822
סך-הכל החשיפות למדינות זרות	75,695	29,983	105,678	75,524	26,377
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS:	195	46	241	191	52
פורטוגל, איטליה, יוון וספרד					
מזה: סך החשיפות למדינות LDC	526	99	625	714	68
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות*	4,459	72	4,531	213	33

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

* רשימת המדינות עם בעיות נזילות מבוססת על מספר קריטריונים שנקבעו על-ידי הבנק. בתקופת הדוח נכללו מדינות נוספות ברשימת המדינות עם בעיות נזילות אשר קיבלו בשנה האחרונה סיוע מה-IMF (קרן המטבע הבינלאומית) או שהוכרז על מתן סיוע בטווח המידי, ביניהן ברבדוס, אשר החשיפה בגינה נובעת מפעילות ביטוח אשראי, שבוצעה עם חברת ביטוח שמאוגדת במדינה זו ומאופיינת בדירוג אשראי גבוה.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

הגידול בחשיפה למדינות זרות נובע בעיקרו מגידול בחשיפה החוץ-מאזנית בגין נגזרים למוסדות פיננסיים באנגליה. בחודש פברואר 2022 פרצה מלחמה בין רוסיה ואוקראינה. הבנק בחן וניתח את השפעות האירוע על החשיפות השונות וממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות והשלכותיהן. נכון ליום 30 ביוני 2023 לא קיימת לבנק חשיפה מהותית ללקוחות שמדינת התושבות שלהם היא רוסיה או אוקראינה.

3.2.5. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת הפעילות העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה מקורו במגוון הפעילויות המתקיימות עם המוסדות הפיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק - הפקדת יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, עסקות סחר חוץ, פעילות בשוק ההון וביצוע ביטוחי אשראי מול חברות ביטוח זרות. החשיפה כלפי המוסדות הפיננסיים הזרים מושפעת הן מחוסנו הפיננסי של כל מוסד והן מהסיכון בסביבה הפוליטית והכלכלית שבה הוא פועל. יודגש, כי מרבית חשיפות האשראי של קבוצת הבנק היא כלפי מוסדות פיננסיים המצויים בשווקים מפותחים במערב אירופה ובצפון אמריקה בעלי דירוג השקעה ומעלה.

נציין כי העלייה המהירה בריביות שארעה בשנה האחרונה הביאה במהלך הרבעון הראשון לשנת 2023 למצוקת נזילות של בנקים מסחריים בעיקר בארצות-הברית. מגמה זו נבלמה ברבעון השני לשנת 2023.

ניכר שהמשבר, ששיאו היה ברבעון הראשון לשנת 2023, ממוקד בבנקים אמריקאים איזוריים, לגביהם התעורר חשש לאחר קריסת SVB (Silicon Valley Bank) אשר הביאה למשיכות כספים משמעותיות על-ידי לקוחות. חשיפות הבנק לבנקים גלובליים ממוקדות בבנקים גדולים מהשורה הראשונה בדירוג השקעה. כך גם לגבי חשיפות הבנק כלפי הבנקים האמריקאים. לבנק אין ולא היו במועד הקריסה/חילוץ חשיפות לבנקים אמריקאים שקרסו/חולצו בחודשים האחרונים (SVB, Signature Bank ו-First Republic Bank). לבנק חשיפה זניחה למספר מצומצם של בנקים איזוריים בארצות-הברית. במהלך העסקים השוטף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחר התפתחויות שעשויות להשליך על יכולתם של המוסדות הפיננסיים איתם הוא מקיים פעילות לעמוד בהתחייבויותיהם, ובמקביל ננקטים אמצעים לשם מזעור סיכון האשראי.

טבלה 9-3: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 30 ביוני 2023				
סיכון אשראי	סיכון אשראי חוץ-מאזני (3)	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
16,410	11,504	4,906	12,291	6,388	5,903	AA- עד AAA
18,897	10,719	8,178	24,116	14,818	9,298	A- עד A+
197	96	101	116	32	84	BBB+ עד BBB-
5	-	5	12	10	2	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	-	פחות מ-B-
405	66	339	192	69	123	ללא דירוג
35,914	22,385	13,529	36,727	21,317	15,410	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים

דירוג אשראי חיצוני⁽⁴⁾

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו, אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, וסיכון מאזני אחר בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי.
- (4) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות Moody's, S&P.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 30 ביוני 2023 בכ-36.7 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-0.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-35.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022. עלייה זו נבעה בעיקר מעלייה בחשיפה המאזנית בסך כ-1.9 מיליארד ש"ח הנובעת בעיקר מגידול בניירות-ערך של מוסדות פיננסיים זרים, מנגד נרשמה השפעה מקזזת של ירידה בחשיפה החוץ-מאזנית של כ-1.1 מיליארד ש"ח שנבעה מקיטון בערבויות ובמסגרות שניתנו למוסדות פיננסיים. כ-99.1% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-36.3% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 58.6% בחברות ביטוח ו-5.1% מוסד פיננסי אחר. החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (67.7%), בארצות-הברית (26.1%) ובמדינות דרום ומזרח אסיה (6.2%).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

3.2.6. סיכונים בתיק הלוואות לדיור טבלה 10-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום			
31.12.2022	30.06.2022	30.06.2023	
במיליוני ש"ח			
			יתרות אשראי
128,177	123,498	129,864	הלוואות מכספי הבנק
898	929	880	הלוואות מכספי האוצר*
272	257	287	מענקים מכספי האוצר*
129,347	124,684	131,031	סך-הכל
לשנה שהסתיימה ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום	30.06.23	
31.12.22	30.06.22		במיליוני ש"ח
			ביצוע
24,947	14,598	7,451	סך-הכל הלוואות מכספי הבנק
			הלוואות מכספי האוצר
47	24	26	הלוואות
38	24	15	מענקים
85	48	41	סך-הכל מכספי האוצר
25,032	14,646	7,492	סך-הכל הלוואות חדשות
1,538	1,099	527	הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק
26,570	15,745	8,019	סך-הכל הלוואות שניתנו

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

טבלה 11-3: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

שער חוב בעייתי	שער חוב בעייתי	שער הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור	הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור	שער הסכום בפיגור	הסכום בפיגור של 90 יום או יותר מתוך סך החובות הבעייתיים	יתרת חוב רשומה	
במיליוני ש"ח/באחוזים							
0.54%	698	0.45%	584	0.07%	91	129,864	30.06.2023
0.45%	581	0.40%	519	0.07%	88	128,177	31.12.2022
0.52%	595	0.46%	533	0.09%	101	115,166	31.12.2021

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2023

היקף העסקות בדירות, חדשות יד שנייה, רשם בחודשים ינואר-מאי 2023 ירידה חדה של כ-44% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. מלאי הדירות החדשות הלא מכורות הוסיף לעלות. העלאות הריבית צמצמו את יכולת משקי הבית לרכוש דירה, וכן הקטינו רכישות של משקיעים. ברבעון השני של שנת 2023 נמשכת הירידה בסכום הביצועים החדשים בהמשך למגמת ירידה ברבעונים הקודמים וזאת בהשפעת הירידה בכמות העסקות. במהלך הרבעון השני של שנת 2023 שיעור הסכום בפיגור נותר ללא שינוי לעומת סוף שנת 2022 וחלה עלייה בשיעור החוב הבעייתי. הבנק הגדיל את ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור ואת שיעור מסך האשראי לדיור, בגין השפעות מאקרו חזיות, לנוכח עליית אי הוודאות בתנאים הכלכליים וההסתברות להאטה כלכלית וזאת בהמשך לגידול שנרשם במהלך שנת 2022 (וזאת ביחס ליישום מודל CECL לראשונה ב-1 בינואר 2022).

יצוין כי מגמת עליית הריבית ובמידה פחותה עליית מדד המחירים הביאו לעלייה בתשלום החודשי של לווים רבים. הבנק מאפשר ללווים כלים להקלה בעומס התשלומים כגון פריסת החוב. למרות גידול מסוים ברמת הסיכון כפי שמתבטא בשיעור ההפרשה להפסדי אשראי ובשיעור החוב הבעייתי, ככלל רמת סיכון האשראי בתיק האשראי לדיור נמוכה.

לפרטים נוספים לגבי יוזמות הבנק מול לקוחות להתמודדות עם עליית הריבית, ראה [דוח ממשל תאגידי, פרק הלוואות לדיור](#).

התפתחות יתרות אשראי לדיור

טבלה 3-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד					
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה			
	שיעור ב- %	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב- %	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב- %	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב- %	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב- %	יתרה במיליוני ש"ח		
1.3%	129,864	0.1%	115	23.8%	30,888	11.1%	14,470	39.0%	50,701	25.9%	33,690	30.06.2023
11.3%	128,177	0.1%	127	23.7%	30,398	10.9%	13,951	39.7%	50,886	25.6%	32,815	31.12.2022
15.8%	115,166	0.1%	147	24.4%	28,137	11.8%	13,610	39.6%	45,600	24.0%	27,672	31.12.2021

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור. דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהלת החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על תיק המשכנתאות. כמו-כן קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

טבלה 3-13: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 רבעונים אחרונים

	2022			2023	
	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני
	במיליוני ש"ח				
יתרות לסוף תקופה	123,498	126,221	128,177	129,168	129,864
שינוי ביתרות	3.1%	2.2%	1.5%	0.8%	0.5%
ביצוע הלוואות חדשות	6,709	5,659	4,727	3,933	3,559

נתוני הלוואות לדיור - שיעור מסך הביצועים החדשים טבלה 3-14: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.06.2022	30.09.2022	31.12.2022	31.03.2023	30.06.2023	
מאפיינים					
41.8%	42.0%	42.6%	41.3%	42.1%	שיעור מימון מעל 60%
0.2%	0.3%	0.2%	1.1%	1.0%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
60.8%	60.3%	57.5%	56.2%	55.7%	שיעור בריבית משתנה
2.6%	3.0%	4.5%	5.7%	6.6%	שיעור הלוואות לכל מטרה
9.8%	9.8%	10.6%	9.9%	8.3%	שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות
9.2%	9.7%	9.4%	10.5%	11.3%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
25.1	25.4	25.9	26.3	26.6	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

ברבעון השני של שנת 2023 נרשמה עלייה קלה ביתרת הלוואות לדיור של 0.5%, שיעור הנמוך מהגידול ברבעונים קודמים. ההתמתנות בקצב הגידול ביתרות הושפעה מהעלאות הריבית, ומעליית האינפלציה וכן מציפיות לירידת מחירים שהביאו לירידה משמעותית בכמות העסקות. במדדי איכות הביצועים החדשים נרשמה עלייה (החמרה) ברבעון השני של שנת 2023, בשיעור מימון מעל 60%, בשיעור הלוואות לכל מטרה, בהלוואות בהן הקרן מתוכננת להיפרע מעל גיל 67 ובתקופת הפירעון הממוצעת לרכישה.

יציבות נרשמה ברבעון השני של שנת 2023, במדד שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (ירידה קלה). ירידה נרשמה ברבעון השני של שנת 2023, בשיעור ביצועי הלוואות בריבית משתנה ובשיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות. העלאות הריבית והעלייה באינפלציה מביאים לגידול בתשלום החודשי, בשילוב עם עלייה באי הוודאות לגבי תנאי המשק בתקופה הקרובה, הביאו לעלייה ברמת הסיכון ועלולים להביא לעלייה נוספת בהמשך. הבנק בחן וימשיך לבחון את השפעות הסביבה הכלכלית על מצב הלווים באמצעות ניתוח של השפעת התחזיות וכן ניתוח של ההשפעות בפועל על מצב הלווים.

שיעור המימון (LTV) הממוצע המשוקלל של תיק הלוואות לדיור בבנק ליום 30 ביוני 2023 עומד על כ-46% בדומה לשיעור המימון ליום 31 לדצמבר 2022 (לפי שיעור מימון בעת העמדת הלוואה). שיעור המימון האפקטיבי אף נמוך יותר מהשיעור הנ"ל, לאור פירעונות שוטפים שאירעו מאז מועד העמדת האשראי כמו גם עלייה בשווי הנכסים המשועבדים. יצוין כי העלייה ברמת הסיכון, אשר החלה במחצית השנייה של שנת 2022, הינה לאחר תקופה בה הסיכון פחת ורמת הסיכון הכוללת בתיק נמוכה.

לפרטים נוספים לגבי יוזמות הבנק מול לקוחות להתמודדות עם עליית הריבית, ראה [דוח ממשל תאגידי, פרק הלוואות לדיור](#).

3.2.7. אשראי ללקוחות פרטיים (ללא דיור)

מתן אשראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות האשראי ולנוהלי האשראי והביטחונות, לרבות: מטרת האשראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשראי המבוקש והתאמתו ליכולת החזר של הלקוח. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאושרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשראי נבחנות תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל.

ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית מוצע בין היתר, אשראי מקוון מסוג "אשראי ברגע/מודל חיתום מתקדם". סכום הלוואה המירבי אותו יכול הלקוח לקבל ותנאי הלוואה נקבעים על-פי קריטריונים שונים בהתאם לנתוני הלקוח וחשבוניתו.

פנייה יזומה למתן אשראי ללקוחות פרטיים מתבצעת לאוכלוסייה מוגדרת לאחר הפעלת סננים רלוונטיים בהתאם לכללי הוגנות וציות. מתן האשראי מותאם לצרכי הלקוח ויכולת החזר שלו, ולאחר שניתן לו גילוי נאות על נתוני הלוואה.

תכניות הבנק לצמיחה במוצרים הבנקאיים, ובין היתר בתחום האשראי, מתבססת על היבטי פוטנציאל צמיחה כמו גם היבטי סיכון, ביניהם, הצמיחה הצפויה במשק, עדכוני ריבית צפויים, יכולת החזר של הלקוחות, היקף הפירעונות הצפוי ועוד. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר ביצועי האשראי והסיכון. החטיבה הקמעונאית נוקטת פעולות לניהול סיכון האשראי בקרב אנשים פרטיים, המבוססות על עקרונות ניהול סיכונים אשראי בבנק, באמצעות כלי מדידה ובקרה לניטור תיק האשראי, איכותו, סיכוכו ועמידה במגבלות המדיניות, ביניהם: מודל סטטיסטי לדרוג סיכון אשראי ללווים פרטיים, מדדי תאבון סיכון, מדיניות ונוהלי אשראי ומדרג סמכויות, ותהליכי בקרה בתחום סיכונים אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

טבלה 15-3: יתרת האשראי לאנשים פרטיים

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.2022	30.06.2023		
				מאזני
(3.7%)	(98)	2,666	2,568	עו"ש חובה
0.3%	69	24,256	24,325	הלוואות ⁽¹⁾
20.8%	10	48	58	מזה: הלוואות בולט ובלון
(12.4%)	(416)	3,359	2,943	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
6.8%	332	4,849	5,181	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
(0.3%)	(113)	35,130	35,017	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
				חוץ-מאזני
11.7%	2,105	17,980	20,085	סיכון אשראי חוץ-מאזני
3.8%	1,992	53,110	55,102	סך-הכל סיכון אשראי כולל

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.

(2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 ירדה יתרת הלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של כ-1.3% לעומת 31 בדצמבר 2022. סך סיכון האשראי המאזני ירד בתקופה זו בכ-0.3% וסך סיכון האשראי החוץ-מאזני גדל בכ-11.7% בעיקר בהשפעת גידול במסגרות כרטיסי האשראי.

מעבר לצעדים שננקטו באשראי לדיור, הבנק נקט צעדים נוספים על מנת להקל על הלווים בהתמודדות עם עליית הריבית באשראי הצרכני, כגון פריסת תשלומי הלוואות קיימות וכן אפשרות להארכת תקופת הלוואה במטרה להקל על החוזרים החודשיים.

טבלה 16-3: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם להכנסה הממוצעת⁽¹⁾ ולגודל הלווה

ליום 31 בדצמבר 2022					ליום 30 ביוני 2023					סך-הכל
סך-הכל	הכנסה ממוצעת לחשבון				סך-הכל	הכנסה ממוצעת לחשבון				
	מעל 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	חשבונות ללא הכנסה קבועה		מעל 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	חשבונות ללא הכנסה קבועה	
										במיליוני ש"ח
3,646	1,225	1,057	1,307	57	3,762	1,312	1,108	1,289	53	עד 20
3,075	1,084	830	1,052	109	3,064	1,162	840	962	100	מ-20 עד 40
6,586	1,998	2,188	2,060	340	6,181	1,977	2,079	1,822	303	מ-40 עד 80
10,041	3,809	3,803	1,987	442	9,503	3,686	3,618	1,788	411	מ-80 עד 150
9,493	6,057	2,544	689	203	9,744	6,171	2,736	653	184	מ-150 עד 300
2,289	1,925	199	119	46	2,763	2,409	227	89	38	מעל 300
35,130	16,098	10,621	7,214	1,197	35,017	16,717	10,608	6,603	1,089	סך-הכל

(1) ההכנסה לחשבון חושבה בהתבסס על הכנסה ממוצעת לתקופה של 12 חודשים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלוויים

ליום	ליום	
31 בדצמבר	30 ביוני	
2022	2023	
סיכון אשראי מאזני		
במיליוני ש"ח		
גודל תיק נכסים פיננסיים באלפי ש"ח		
18,807	18,695	עד 10
6,515	6,716	מ-10 עד 50
5,227	5,207	מ-50 עד 200
2,284	2,164	מ-200 עד 500
2,297	2,235	מעל 500
35,130	35,017	סך-הכל

טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2022			ליום 30 ביוני 2023			
סך-הכל	הלוואות הלוואות	הלוואות	סך-הכל	הלוואות	הלוואות	
	בריבית קבועה	בריבית משתנה		בריבית קבועה	בריבית משתנה	
במיליוני ש"ח						
תקופה לפירעון						
8,484	5,298	3,186	8,701	5,651	3,050	עד שנה
6,192	59	6,133	5,919	85	5,834	משנה עד 3 שנים
11,198	84	11,114	10,262	89	10,173	מ-3 עד 5 שנים
9,256	95	9,161	10,135	115	10,020	מעל 5 שנים
35,130	5,536	29,594	35,017	5,940	29,077	סך-הכל

לפרטים בדבר חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל ראה [ביאור 13](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

3.2.8. מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת מימון ממונף ללקוחותיו. מימון ממונף מנוהל ומוגדר בבנק בהתאם להוראות בנק ישראל, ובפרט הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 (ניהול סיכון אשראי), הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 (מגבלות על מימון עסקות הוניות) וכן הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 327 (ניהול הלוואות ממונפות).

מימון ממונף כולל בתוכו בין היתר, עסקות הוניות (עסקה למטרת רכישת זכות הונת בתאגיד אחר, רכישה של כלל הנכסים או חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר, רכישה עצמית של הון עצמי מונפק, חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות - כמוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין 323), מימון ללווים בסגמנטים השונים של ענפי המשק שהוגדרו, המאופיין בערכים חריגים של פרמטרים מסוימים ביחס לנורמות המקובלות בענפי המשק השונים כגון: שיעור מימון גבוה וחורג מהמדיניות הענפית ומימון חוב נחות (Mezzanine).

הבנק קבע מגבלה פנימית למימון ממונף ביחס להון רובד 1 של הבנק. התפתחות המימון הממונף והעמידה במגבלה שנקבעה מדווחים אחת לרבעון להנהלת הבנק ולדירקטוריון לצורך מעקב אחר הסיכונים הגלומים במימון מסוג זה.

להלן נתונים אודות סיכוני האשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין לווים ממונפים/עסקות ממונפות בהם יתרת האשראי עולה על סך של 0.5% מהון רובד 1.

טבלה 19-3: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה*

ליום 30 ביוני 2023			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
4	2,028	176	2,204
2	330	-	330
1	648	-	648
2	765	-	765
1	265	-	265
10	4,036	176	4,212
ענף המשק של הלווה			
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
כרייה וחציבה			
שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח			
תעשייה			
אספקת מים ושירותי ביוב			
סך-הכל			
ליום 31 בדצמבר 2022			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
2	1,196	216	1,412
1	240	-	240
3	441	293	734
1	350	-	350
1	657	51	708
1	429	-	429
9	3,313	560	3,873
ענף המשק של הלווה			
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל			
כרייה וחציבה			
מסחר			
שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח			
תעשייה			
סך-הכל			

* בניכוי מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי המחושבות על בסיס פרטני, ככל שקיימות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

3.2.9. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 20-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

ליום 30 ביוני 2023			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	1,727	1,093	2,820
8	7,866	5,259	13,125
3	1,651	3,592	5,243
1	1,228	77	1,305
1	1,196	66	1,262
12	13,903	13,625	27,528
3	1,461	4,223	5,684
1	1,037	213	1,250
30	30,069	28,148	58,217
ענף משק			
אספקת חשמל			
בינוי ונדל"ן - בינוי			
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית			
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל			
מידע ותקשורת			
שירותים פיננסיים			
תעשייה			
מסחר בכלי רכב			
סך-הכל			
ליום 31 בדצמבר 2022			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	1,310	1,360	2,670
6	6,568	3,419	9,987
3	1,187	3,826	5,013
1	1,014	297	1,311
1	1,194	150	1,344
10	11,662	10,557	22,219
2	1,206	3,642	4,848
24	24,141	23,251	47,392
ענף משק			
אספקת חשמל			
בינוי ונדל"ן - בינוי			
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית			
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל			
מידע ותקשורת			
שירותים פיננסיים			
תעשייה			
סך-הכל			

3.2.10. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

נכון ליום 30 ביוני 2023 לא קיימת קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן - הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313). הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות. בנובמבר 2022 בנק ישראל פרסם טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 313 "מסגרת פיקוחית למדידה ובקרה של חשיפות גדולות" שמהותה שינוי באופן חישוב החבות בגין חשיפות גדולות. הבנק בוחן את השלכות יישום הוראה זו.

3.3 סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או של תיק נכסים/מכשירים עקב שינויים במחירים, שערים, תשואות, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

3.3.1 סיכון ריבית

- סיכון הריבית הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בעקומי התשואות במטבעות השונים. הסיכון כולל גם את גורמי הסיכון הבאים:
- סיכון תמחור מחדש (Repricing risk)** - סיכון הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון ובמועדי חידוש הריבית (בריבית המשתנה);
- סיכון עקום התשואה (Yield curve risk)** - סיכון הנובע משינויים שונים בעקומי התשואות שיבואו לידי ביטוי בשינוי העקום, עלייה/ירידה במקביל, שיפוע העקום (התללה או השטחה) או בצורתו (פיתול);
- סיכון מרווח (Basis risk)** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים או בסיסי ריבית שונים;
- סיכון אופציונליות** - נובע מזכויות מימוש שונות הגלומות בנכסים והתחייבויות (לדוגמה הזכות למשיכת כספים בכל עת, לעיתים ללא קנסות);

טבלה 3-21: שווי הוגן נטו מותאם* של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2022 ⁽¹⁾		30 ביוני 2023			
במיליוני ש"ח					
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל
48,258	2,178	46,080	52,256	3,145	49,111
48,706	2,155	46,551	53,622	3,184	50,438

שווי הוגן נטו מותאם*

מזה: תיק בנקאי

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסת יתרות עו"ש זכות לפי מודל. (1) סווג מחדש.

לפירוט נוסף בדבר הנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 3.15](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 3-22: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2022		30 ביוני 2023			
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל
במיליוני ש"ח					
שינויים מקבילים					
272	37	235	(734)	(12)	(722)
עלייה במקביל של 1%					
220	35	185	(781)	(13)	(768)
מזה: תיק בנקאי					
(199)	(52)	(147)	832	20	812
ירידה במקביל של 1%					
(145)	(50)	(95)	881	21	860
מזה: תיק בנקאי					
שינויים לא מקבילים					
(186)	94	(280)	(708)	(20)	(688)
התללה ⁽¹⁾					
352	(70)	422	645	1	644
השטחה ⁽²⁾					
413	(30)	443	231	(41)	272
עליית ריבית בטווח הקצר					
(366)	75	(441)	(208)	52	(260)
ירידת ריבית בטווח הקצר					

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה. (1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך. (2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי הוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שמצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

טבלה 23-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 30 ביוני 2023				
סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח						
438	(243)	681	240	71	169	עלייה במקביל של 1%
390	(291)	681	193	24	169	מזה: תיק בנקאי
(1,540)	233	(1,773)	(1,512)	(87)	(1,425)	ירידה במקביל של 1%
(1,489)	284	(1,773)	(1,463)	(38)	(1,425)	מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-ידי שינוי עקומי התשואות תוך שימוש בהנחות התנהגותיות לגבי שינויים במרווחי פיקדונות ולגבי מעבר כספים מעו"ש לפיקדונות במקרה של עליית ריבית. ההנחות נבחנות ומתעדכנות תקופתית בהתאם להתפתחויות בסביבת הריבית. לאור השינויים בסביבת הריבית, ביתרות העו"ש ובהתנהגות הלקוחות בפועל עודכנו ההנחות במהלך הרבעון השני וכתוצאה מכך ירדה הרגישות. רגישות התיק למסחר חושבה בגישת MTM.

במהלך הרבעון השני של 2023 התמתנו העלויות בריביות הבנקים המרכזים בארץ ובעולם. עליית הריביות לטווח קצר ובפרט ריביות הבנקים המרכזיים יוצרת השפעה חיובית על הכנסות הבנק לאורך זמן, כמפורט בלוח רגישות ההכנסה לעיל, השפעה אשר דועכת בחלקה עם מעבר פיקדונות העו"ש למוצרים אחרים.

3.3.2. סיכון שער חליפין

סיכוי המטבע (או בשמם האחר - חשיפת בסיסי הצמדה) כוללים את החשיפה לשערי חליפין של המטבעות השונים מול השקל וכן את החשיפה למדד המחירים לצרכן בכלל הבנק.

טבלה 24-3: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן

ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 30 ביוני 2023		
במיליוני ש"ח				
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%	
171	(82)	102	(35)	דולר ארצות-הברית
43	(31)	28	48	אירו
במיליוני ש"ח				
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%	
(591)	555	(745)	707	מדד המחירים לצרכן

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערוך כל המכשירים המאזניים והחוץ-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערוך כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ובתוספת השפעת רצפת מדד על הרווח החשבונאי הצפוי.

לפירוט והרחבה בנושא סיכוי השוק ובכלל זה סיכון הריבית, סיכון שערי חליפין וסיכון השקעה (סיכון מניית ומרווחי אשראי) ראה [הדוח על הסיכונים](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2023

3.4. סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתיד, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בהתחייבויותיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועדן גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו באופן משמעותי בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות.

טבלה 25-3: יחס כיסוי הנזילות (LCR)*

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2022	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2022	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2023	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
122%	126%	126%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק			
121%	125%	126%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* היחס במאוחד ובתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב על בסיס יומי, ומדווח בדוח כממוצע בתצפיות היומיות ברבעון.

טבלה 26-3: יחס מימון יציב, נטו (NSFR)

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 ביוני 2022	ליום 30 ביוני 2023	
באחוזים			
בנתוני המאוחד			
130%	132%	125%	יחס מימון יציב נטו
100%	100%	100%	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

ברבעון השני של שנת 2023 לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון הנזילות ובמדיניות גיוס המקורות. יחס כיסוי הנזילות הממוצע של הרבעון השני של שנת 2023 עלה לעומת יחס כיסוי הנזילות ברבעון הרביעי של שנת 2022 כתוצאה משינויים בתמהיל המפקידים וסוגי הפיקדונות. בנק ישראל נוקט במדיניות מוניטרית מצמצמת. במידה ומדיניות זו תימשך, צפוי שרמת הנזילות תפחת. לאור התנדדותיות בשווקים, ובפרט בשווקי המניות בארצות-הברית ובישראל, ובשוק ה-SWAP שקל-מטבע-חוץ, הבנק שומר על רמות נזילות גבוהות במטבע-חוץ.

יחס המימון היציב נטו לסוף הרבעון השני של שנת 2023 עומד על 125% במאוחד, כאשר הדרישה המזערית היא 100%. יחס המימון היציב נטו ירד בהשוואה ליחס ליום 31 בדצמבר 2022 לאור גידול בצרכי מימון (בעיקר בגין האשראי).

3.5. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308. גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקות בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות החקיקה בישראל ליישום ה-FATCA וה-CRS והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. תחת סיכון הציות כלול גם הסיכון להפרת סנקציות בינלאומיות ורשימות מוכרזים. הטיפול בסיכון כרוך במעקב, ניתוח ויישום הסנקציות הבינלאומיות ורשימות המוכרזים, במעקב אחר העברות כספים בינלאומיות ובמעקב אחר פתיחת חשבונות ללקוחות ופעילות בנקאית בהם. הבנק מיישם את הסנקציות בהתאם למדיניות שנקבעה. סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות.

במסגרת סיכון הציות נכלל גם הסיכון בקשר עם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינית. בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטיניים ברצונו להפסיק מתן שירותים קורספונדנטים לבנקים אלה.

בחודש ינואר 2018 קיבל הבנק כתבי חסינות ושיפוי חתומים מהיועץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר. כתב החסינות מגן על הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו מפני הגשת כתב אישום בישראל בגין עבירות מסוימות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור ביחס לשירותים שהבנק העניק או יעניק לבנקים פלסטיניים מיום 28 במרץ 2016 ועד ליום 31 במאי 2019 ("תקופת החסינות והשיפוי"). בהמשך לכתב החסינות, קיבל הבנק בינואר 2018 מכתב מהמפקחת על הבנקים ובו הודעתה כי לא יינקטו צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנק בקשר למתן שירותי קורספונדנציה שעליהם חל כתב החסינות.

בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק בסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין הוצאות (חבות לפי פסק דין והוצאות משפט) בהן יישא הבנק במסגרת הליכים אזרחיים או הליכים פליליים שלא הסתיימו בהרשעה אשר ננקטו כנגד הבנק, נושא משרה בו או עובד בקשר עם מתן השירותים הקורספונדנטים בתקופת החסינות והשיפוי. התחייבויות החסינות והשיפוי הניתנות לבנק כאמור כפופות לסייגים שנקבעו בהן ולתנאים בהם על הבנק לעמוד.

לאור בקשת המדינה לדחות את מועד סיום מתן השירותים הקורספונדנטים עד ליישום של פתרון ארוך טווח למתן השירותים הקורספונדנטים, באמצעות הקמת חברה ממשלתית אשר תספק לבנקים פלסטיניים שירותים אלה - ניתן ביום 30 ביוני 2019 כתב שיפוי מעודכן. בהתאם לכתב השיפוי המעודכן, עודכן סכום השיפוי בו התחייבה המדינה כלפי הבנק כמפורט לעיל, לסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין כל הליך (ולא באופן מצטבר). כתב השיפוי וכתב החסינות מוארכים מפעם לפעם וההארכה האחרונה התקבלה עד ליום 31 במרץ 2024.

בהמשך לאמור בביאור 1.25. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022, ביום 1 במאי 2023, בחלוף שלוש שנים ממועד הסדר מסוג Deferred Prosecution Agreement (כתב אישום נדחה) ("DPA") ובהתאם להוראותיו, אישר בית המשפט הפדראלי בארצות-הברית (בניו-יורק) בצו את ביטולו של כתב האישום וההליך הפלילי כנגד הבנק. הצו האמור מביא לסיומם את ההליכים הפליליים כנגד הבנק. ביום ה-30 באפריל 2023 הסתיים גם הסדר מסוג Non Prosecution Agreement (הסכם בדבר אי העמדה לדיון) ("NPA") בקשר לחקירת פיפ"א ובהתאם להוראותיו. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.10](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

[למידע נוסף בנושא סיכון ציות ואופן ניהולו ראה הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022.](#)

3.6. סיכונים אחרים

לפירוט והרחבה בנושא סיכונים תפעוליים (ובכלל זה סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי, סיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים) וסיכון מודל ראה [דוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2023 והדוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022.](#)

3.7. חומרת גורמי הסיכון טבלה 27-3: טבלת חומרת גורמי הסיכון

השפעת הסיכון	גורם הסיכון	
סיכונים פיננסיים		
בינונית	סיכון אשראי (לרבות סיכון צד נגדי)	1.
בינונית	מזה: סיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות	1.1.
בינונית	מזה: סיכון בגין ריכוזיות ענפית/חשיפה לאשראי בענפי בינוי ונדל"ן*	1.2.
בינונית	מזה: סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	1.3.
נמוכה-בינונית	סיכון שוק	2.
נמוכה-בינונית	מזה: סיכון ריבית	2.1.
נמוכה	מזה: סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין	2.2.
נמוכה-בינונית	סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי	3.
נמוכה-בינונית	סיכון נזילות	4.
סיכונים תפעוליים ומשפטיים		
בינונית	סיכון תפעולי	5.
בינונית	מזה: סיכון סייבר	5.1.
בינונית	מזה: סיכון IT	5.2.
נמוכה-בינונית	סיכון משפטי	6.
סיכונים אחרים		
נמוכה-בינונית	סיכון מוניטין	7.
בינונית	סיכון אסטרטגיה ותחרות	8.
בינונית	סיכון רגולציה וחקיקה	9.
בינונית-גבוהה	סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל**	10.
בינונית	סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם	11.
בינונית	סיכון ציות	12.
בינונית	סיכון מודל	13.

* גורם סיכון זה מביא לידי ביטוי את השפעת הגידול המתגבר באשראי לענף הבינוי והנדל"ן ואת השפעתו על הסיכון בתיק.
 ** הסיכון הועלה לאור פוטנציאל ההשפעה המצרפית של התפתחויות במשק ובכלכלה העולמית, ובכלל זה השפעות האינפלציה הגבוהה וההידוק המוניטרי הנלווה אליה, התחזיות להאטה בכלכלה העולמית, והשלכות התקדמות מהלכי החקיקה בתחום המשפטי בהעדר הסכמה רחבה על דירוג האשראי של המדינה. זאת, בשילוב עם שינויים רגולטוריים מוצעים, בפרט בתחום הבנקאי. לפרטים נוספים ראה [גם פרק סיכונים מובילים ומתפתחים](#) לעיל.

4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2022. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

אומדני הנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2022, זאת למעט עדכון הנחה אקטוארית של שיעור עליית שכר שנתיית כתוצאה מחתימה על הסכם חדש. השפעת השינוי בסך 80 מיליון ש"ח נזקפה לרווח כולל אחר ברבעון השני של שנת 2023. ראה גם [ביאור 8](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

4.2. בקרות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקרות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית.

ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (רשות ניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO 2013). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות ניהול הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקרות העיקריות. הבנק מבצע עבור שנת 2023 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת ייעוץ, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של ניהול הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקרות העיקריות עבור השנה השוטפת. עיקר פעילות זו, על-פי המתוכנן, יושלם במהלך המחצית השנייה של השנה.

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיטתו עם מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 ביוני 2023 את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2023 לא אירע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

דב קוטלר
המנהל הכללי

ראובן קרופיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 13 באוגוסט 2023

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

איגוח

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות המשקפות את התזרימים הצפויים בגין הלוואות שקובצו יחדיו.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל 2/באזל 3

תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון רובד 1 - כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הסכמי רכש/מכר חוזר

הסכמים לרכישה או מכירה של ניירות-ערך בתמורה למזומן או ניירות-ערך, כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע

הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter

מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

B2B

Business To Business

פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

CVA

Credit Valuation Adjustment

חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act

חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation

התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

FINMA

Swiss Financial Market Supervisory Authority

הרשות המפקחת על המוסדות הפיננסיים בשוויץ.

GRI

Global Reporting Initiative

תקן בינ"ל לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process

תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country

ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio

היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

MTM

Mark to Market

שערוך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Nonperforming Loan

אשראי שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk

מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

<p>מ</p> <p>מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 155, 154, 153, 152, 151, 150, 75, 42, 206, 201, 156</p> <p>מגזרי פעילות פיקוחיים 134, 132, 130, 129, 75, 39, 38, 24, 23, 8, 7, 217, 156, 155, 154, 153, 152, 150, 148, 146, 144, 142, 140, 138, 136</p> <p>מדינות זרות 31</p> <p>מדיניות חשבונאית 86, 75</p> <p>מימון ממונף 62, 9</p> <p>מינוף 116, 115, 114, 113, 112, 111, 75, 37, 15, 12, 8</p> <p>מסגרות אשראי 179, 30</p> <p>מפקידים גדולים 218</p>	<p>א</p> <p>איגוח 238, 221</p> <p>אקטואריה 111</p> <p>אשראי לציבור 95, 85, 80, 75, 56, 49, 48, 47, 46, 28, 25, 14, 13, 11, 153, 152, 148, 144, 140, 136, 132, 105, 104, 103, 102, 101, 100, 99, 97, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 163, 162, 161, 160, 159, 158, 156, 155, 154, 184, 183, 182, 181, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 170, 238, 237, 231, 227, 225, 217, 216, 214, 213, 212, 210, 208, 187, 186, 185</p> <p>ג</p> <p>גידור 128, 88, 87, 53, 52, 43, 23</p> <p>ד</p> <p>דיבידנד 113, 111, 88, 85, 84, 83, 82, 81, 62, 34, 13, 8</p> <p>ה</p> <p>הון והלימות הון 37</p> <p>הון מניות 83, 82, 81</p> <p>הלבנת הון 221, 218, 215, 67, 20</p> <p>הלוואות לדירור 59, 58, 57, 49, 48, 47, 46, 45, 36, 35, 29, 28, 22, 8, 146, 144, 142, 140, 138, 136, 134, 132, 130, 114, 112, 102, 101, 100, 166, 165, 164, 163, 162, 161, 160, 159, 156, 155, 154, 153, 152, 150, 148, 211, 210, 207, 203, 179, 178, 177, 174, 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 220, 212</p> <p>הליכים משפטיים 215, 119, 118, 117, 42, 20</p> <p>הסכם שכר 111</p> <p>הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 225, 25</p> <p>ו</p> <p>ועדת שטרומ 219</p> <p>ז</p> <p>זכויות עובדים 111, 110, 109, 108, 107, 106, 84, 75</p> <p>ח</p> <p>חובות פגומים 45</p> <p>י</p> <p>יעד הון 114, 35</p> <p>ירידת-ערך 98, 96, 94, 84, 31</p>
<p>נ</p> <p>נגזרים 88, 87, 84, 80, 75, 56, 55, 49, 48, 47, 43, 41, 33, 30, 24, 23, 8, 185, 184, 183, 182, 181, 128, 127, 126, 125, 124, 123, 122, 121, 106, 89, 224, 218, 217, 197, 196, 195, 194, 193, 192, 190, 189, 188, 187, 186, 238, 237, 236, 235, 234, 233, 232, 231, 230, 229, 228, 227</p> <p>נזילות 116, 68, 66, 56, 55, 43, 34, 19, 14, 12, 7</p> <p>ניהול סיכונים 221</p> <p>ניירות-ערך 56, 54, 49, 48, 47, 43, 37, 33, 32, 30, 28, 23, 19, 14, 11, 8, 115, 104, 103, 102, 101, 100, 99, 98, 97, 96, 95, 87, 85, 84, 80, 75, 69, 186, 185, 184, 183, 182, 181, 160, 159, 158, 157, 150, 130, 129, 125, 117, 233, 231, 229, 227, 221, 220, 219, 218, 217, 205, 190, 189, 188, 187, 238</p> <p>נכסים אחרים 157, 104, 103, 102, 101, 100, 84, 80, 49, 48, 47, 45, 232, 228, 183, 182, 181, 160, 159, 158</p> <p>נכסי סיכון 148, 144, 140, 136, 132, 112, 36, 34, 15</p> <p>ס</p> <p>סייבר 68, 67, 43, 14</p> <p>סיכון אשראי 52, 51, 50, 49, 46, 44, 43, 36, 30, 29, 25, 20, 14, 9, 8, 7, 106, 104, 103, 102, 101, 100, 75, 68, 63, 62, 61, 60, 59, 56, 55, 53, 170, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 163, 162, 161, 160, 159, 158, 115, 112, 208, 187, 186, 185, 184, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 225, 211</p> <p>סיכונים אחרים 68, 67, 7</p> <p>סיכון מוניטין 68, 67, 43, 20, 14</p> <p>סיכון מימון 66</p> <p>סיכון נזילות 68, 66, 43, 14, 12, 7</p> <p>סיכון סביבתי 68, 20</p> <p>סיכון רגולטורי 43, 14</p> <p>סיכון ריבית 68, 64, 43, 34, 14</p> <p>סיכון שוק 68, 64, 43, 20, 14, 7</p> <p>סיכון תפעולי 112, 68, 43, 36, 34, 20, 14</p>	

ע

עמלות 8, 12, 13, 21, 26, 38, 39, 78, 130, 134, 138, 142, 146, 151, 152,
153, 154, 155, 156, 203, 208, 210, 212, 213, 214, 216, 217, 220, 222,
231, 227
ענפי משק 8, 9, 29, 32, 48, 50, 53, 63, 209

פ

פיקדונות הציבור 8, 9, 14, 28, 32, 33, 75, 80, 87, 125, 132, 136, 140,
144, 148, 152, 153, 154, 155, 156, 181, 182, 183, 185, 186, 187, 208, 210,
213, 214, 216, 217, 218, 229, 230, 233, 234, 237

ר

רגולציה 20, 67, 68, 211
רווח למניה 78

ש

שווי הוגן 9, 23, 27, 33, 43, 64, 75, 79, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96,
97, 98, 99, 107, 125, 126, 127, 167, 168, 169, 181, 184, 185, 186, 187,
188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 224

ת

תגמול 81, 82, 83, 118, 205
תיק בנקאי 64, 65
תיק למסחר 31
תשואה להון 11, 111
תשלום מבוסס מניות 81, 82, 83, 84